UNIVERSITAS

Norges største studentavis | Utgave 26 årgang 80 | www.universitas.no | Torsdag 5. november 2026

AMERIKANSK MELLOMVALG:

– JEG TROR HAN HAR GITT OPP

Nyhet s. 8–9

FÅ OPPSØKER HJELP ETTER OVERGREP

Nyhet s. 12–13

PROTESTENE I FRANKRIKE:

– Våre grunnleggende rettigheter står på spill

Utenriks s. 16

BLINDERNS ELDSTE UNIVERSITETSBYGG LUKKER DØRENE:

– AMERIKANSKE MILLIARDÆRER, GAMBLING OG SPRIT

Kultur s. 18-21

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør:	**Ingemar Stirling Gundersen**
stirlingingemar@gmail.com	901 70 672
Nyhetsredaktør:	**Ella Jørgenvåg Svendsen**
ELJS@hotmail.no	941 27 058
Fotosjef:	**Shilan Sari**
Desksjef:	**Emilie Sveinsson**
Nettredaktør:	**Emil Kvebæk Øvretveit**
Uttegner:	**Emilie Sveinsson**
Uttegner:	**Maria Mogens Bø**
Uttegner:	**Thea Ugland Engen**
Uttegner:	**Fabian Lenschow**
Uttegner:	**Sigurd Graaberget**
Deskjournalist:	**Åsne Skeie**
Korrektursjef:	**Mia Huse**
Daglig leder:	**Maryam Amini**
Besøksadresse:	Moltke Moes vei 33
Post:	Boks 3 Blindern, 0313 Oslo
Epost:	universitas@universitas.no
Nettside:	www.universitas.no

REDAKTØRANSVAR

VELFERDSTINGET I OSLO OG AKERSHUS

- *Universitas er en avis for og av studenter for læresteder tilknyttet Studentsamskipnaden SiO.*
- *Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk.*
- *Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.*

Et sirkus av et tildelingsmøte

Ingemar Stirling Gundersen,
Ansvarlig redaktør

Klokken nærmet seg fire den første mandagskvelden i november. Jeg og delegasjonen fra avisen var på plass i festsalen på Oslomet. Skjebnen til avisen skulle avgjøres av 37 delegater jeg ikke visste hvem var. Det som føltes som en rettsak basert på et justismord, var bare det årlige tildelingsmøtet til Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT).

I forkant av tildelingsmøtet ble redaksjonen møtt med et stort sjokk. Oslomets delegat Ayale Ismail hadde foreslått tre brutale, ja, kanskje eksistensielle, kutt i avisen. Det ene på 500 000, det andre på 428 000 og det tredje på 250 000 kroner, av en innstilling på 3 500 000. Hvis alle kuttene hadde blitt vedtatt, ville en tredjedel av avisens budsjett blitt kuttet. Begrunnelsen som lå bak to av de tre av kuttforslagene, var at Universitas «utelukkende er en UiO-avis» som ikke skriver om institusjoner som blant annet NMH og BI det siste året.

Det er for meg tydelig at Ismail ikke har lest avisen det siste året, ikke engang den siste utgaven, der vi skrev om nettopp begge disse utdanningsinstitusjonene. Dette kommer på toppen av alle de titalls utdanningsinstitusjoner vi hvert år dekker. Det var heller ingen dialog som ble ført med Universitas i forkant av møtet om hva disse kuttene ville betydd for oss. Jeg er helt enig med UiO-representant Juni Romero som etterlyser bedre rutiner på hvilke krav som skal til for å sende inn kuttforslag, og som hun helt riktig sier i forhåndenværende avis: «Man burde kjenne konsekvensene av hva man gjør og hvilke konsekvenser (kutt) vil ha».

Vi er nødt til å spørre: Har VT noe som helst kontroll på disse prosessene overhodet? Kan hvilket som helst kutt bli foreslått, og med riktig lobbyistisk gen, bestemme skjebnen til studentorganisasjonene? Kan delegatene for gøy vedta å legge ned BI Athletics? Ta alle pengene til Radio Nova og gi dem til Universitas? Det virker for meg helt utrolig at en slik prosess kan foregå uten forutgående dialog, konsekvensutredning rundt kutt, og at det ikke finnes sikkerhetsventiler for å unngå at man kan sitte og kutte strupen på organisasjoner man ikke liker.

Det er mye problematisk ved å være fri presse med en slik maktbalanse. Bør man være redd for å gå hardt ut mot dem med mest makt i studentlivet i Oslo, på grunn av bekymring rundt den økonomiske fremtiden til avisen? Hva er forklaringen bak omdelegeringen av VTs dramatisk store summer? I etterkant av møtet føltes det hele ut som et eneste stort sirkus.

Universitas drives og opererer som en helt vanlig avis. Vi følger Vær Varsom-plakaten, er fullstendig redaksjonellt uavhengig, er medlem av Redaktørforeningen og når ut til et stort og stadig voksende publikum. Da er det skremmende at kutt som kan bety radikal nedskjæring av avisen kan foreslås uten hverken dialog eller begrunnelse. I teorien kan studentpolitikerne som Universitas skriver kritisk om, sitte på et møte og vedta å legge ned den kritiske pressen og studentenes vaktbikkje ut av agg. Denne maktbalansen er totalt udemokratisk og medvirker til at studentmedienes oppdrag begrenses av frykt for at avisens fremtid er på spill. Dette kan jeg love at ikke skal være tilfelle.

Heldigvis gikk det fint denne gang, men det kommer enda et år, enda et tildelingsmøte og en gjenopplivet frykt for at studentenes frie presse kan bli strupet. En redaktør skal ikke være redd for å kritisere makten på lederplass, men jeg frykter det er tilfellet slik VTs prosesser er nå.

Arkivaren av Åsne «Sneipern»Skeie

Arkivaren

Demokratisk seier

– Hvis Trump vinner nominasjonsvalget kan det bety slutten for Det republikanske partiet slik vi kjenner det, sa John T. McNay, professor i Historie ved University of Cincinnati, til Universitas i 2016. Hvis han taper, kan det tenkes at han han lanserer sitt eget nye parti, slik den ekstreme populisten George Wallace som dannet American Independent Party etter at han tapte nominasjonsvalget i 1968. Men neida, ingen grunn til bekymring for et nytt ekstremistisk parti. Trump bet seg fast og spiste opp det republikanske parti fra innsiden, han. I hvert fall i godt og vel ti år. Etter tirsdagens mellomvalg i USA kan det imidlertid se ut som om han er i ferd med å miste grepet om amerikansk politikk. Kanskje står vi med det overfor en historisk mulighet for en sosial rekonstruksjon i USA. For det var ikke den økonomiske eliten, de store universitetene eller mediehusene som stoppet Trump: Det var folket som gikk til valg. Er Trump misfornøyd, burde han kanskje heller starte sitt eget parti. På ekte demokratisk vis.

Universitas, 27.04.2016

Karaktermord

– Bokstavkarakterene skiller ikke studentene godt nok, sa daværende prodekan ved Det juridiske fakultet Mads H. Andenæs til Universitas i 2002. Hvis du har hørt foreldrene dine snakke om vage sensurbetegnelser som «særdeles utmerket» og «meget godt» fra deres tid på universitetet, er det den tidligere tallkarakterskalaen fra 1,0 til 6,0 de viser til. Den ble erstattet av bokstavkarakterene A–F i forbindelse med Kvalitetsreformen i 2003. Med et intervall på 0,1 var det med det gamle tallkaraktersystemet mulig å sette 31 forskjellige karakterer i kategorien «bestått», mot dagens fem (A-E). Kanskje er det bedre at vi ikke lenger blir målt og veid på desimeteren? Men som daværende student Åshild Lien mente, har det i bunn og grunn bare økt karakterpresset, idet det ville bli vanskeligere å nå opp på A eller B. Og toppsjiktet, det kan vi nok ikke sies å ha blitt mindre opptatt av.

Universitas, 20.02.2002

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Vi må senke terskelen for å bryte loven

Forrige uke kunne stortingspolitiker Simen Velle (Frp) meddele at demonstrasjoner er «tull». Han har delvis rett. Noen ganger må man ta i bruk mer radikale metoder.

Demonstrasjoner

Sindre Scavenius,
journalist i Universitas

Det er fredag 14. februar 1969, gradestokken viser -19 °C og du er blant 300 studenter som okkuperer administrasjonsbygningen på Blindern. Lufta dirrer av spenning. Dette har aldri skjedd før. Ikke her. Hvordan vil de reagere? Psykologisk studentutvalgs forsøk på dialog har ikke nådd fram, og det ble sett på som nødvendig å eskalere. Ledelsen, som skulle diskutere avviklingen av psykologistudiet, blir tvunget til å avlyse møtet sitt. Heldigvis får aksjonen bred støtte og studiet forblir. Seier! Studentopprøret sprer seg som ild i tørt gress gjennom Europa. I Frankrike og Tyskland er det store gateslag med politiet. Aksjonene på Blindern tiltar i styrke og hyppighet. Hovedparolen er økt medbestemmelsesrett. For hva betyr det egentlig å ha et demokrati dersom folkets stemme ikke blir hørt?

Noen uker senere skriver daværende rektor ved Universitetet i Oslo (UiO) Hans Vogt en kommentar i Universitas der han med streng pekefinger fordømmer de forstyrrende aksjonene og mener de vil «svekke den positive holdning de fleste lærere har til mange av studentenes krav». Betyr det at våre støttespillere mister sine politiske syn og moralske prinsipper om vi roper for høyt? Vil de kun høre på oss om vi spør pent? Eller er de redde for å innrømme at aksjonene fungerte?

Den sivile ulydigheten åpner døra for politisk deltakelse

Det er fredag 22. oktober 1993, gradestokken viser 3 °C og du er en av 15 000 studenter som har møtt opp foran Stortinget for å kreve bedre studentrettigheter. Heltidsstudenten er død. Studiestøtta strekker ikke til. Stemningen er til å ta og føle på. Aldri før i norsk historie har så mange studenter samlet seg om samme sak, klare for aksjoner over hele landet. I Bergen blir rektors kontor beleiret. I Sogndal blir ordføreren «arrestert» og puttet i håndjern. I Oslo blir lånekassa annektert. Opprøret legger grunnlaget for Studentparlamentet og kravene blir endelig møtt. Kuttforslagene i statsbudsjettet blir reversert og stipendandelen økes til 22 prosent. Den implisitte trusselen om bråk skremmer politikerne til å møte studentene når de spør. Den sivile ulydigheten åpner nok en gang døra for politisk deltakelse.

Det er mandag 5. mai 2025, gradestokken viser 12 °C og du er en av 100 studenter som okkuperer administrasjonsbygningen på Blindern, denne gangen for akademisk boikott av israelske universiteter. Utenfor står det 300 til. Det foregående året har det spredd seg et studentopprør verden over som ønsker å stoppe folkemordet i Palestina. Studentparlamentet har allerede vedtatt akademisk boikott, men følelsen av den implisitte trusselen har avtatt. Universitetsstyret lytter ikke. Demokratiet fungerer ikke. Maktesløsheten har imidlertid materialisert seg i direkte aksjon. Ledelsen blir tvunget til å møte studentene, og dagen etter kommer UiO med en offentlig uttalelse om at det ikke skal inngås nye institusjonelle avtaler med Israel, selv om de riktignok ikke har fulgt opp dette ennå.

Nåværende rektor Ragnhild Hennum er heller ikke særlig fan av aksjonsformen. «Hvis ikke dere gjennomfører demonstrasjonene litt annerledes, så må vi sette restriksjoner på områdene her», sa hun så æreløst etter en demonstrasjon i februar. Vi skal imidlertid ikke la oss skremme av slike uttalelser. De er et bevis på at protestene virker.

Forrige uke kunne stortingspolitiker Simen Velle (Frp) meddele at «demonstrasjoner er tull» og at «vi [politikere] bryr oss ikke». På en måte har han rett. Filosofen Herbert Marcuse kaller det repressiv toleranse. Når makteliten «tolererer» at du demonstrerer, oppleves det som frihet, men fordi ingenting faktisk endrer seg, fungerer toleransen bare som en lynavleder som passiviserer folket. Derfor er det helt essensielt med sivil ulydighet når folkets stemme ikke blir hørt. Enten det er for arbeidernes rettigheter, skeives rettigheter, for å stoppe dumping av gruveavfall i Førdefjorden eller trekke Oljefondet ut av folkerettsstridige investeringer i Israel. I Frankrike har de skjønt det. I Serbia har studentene klart å styrte presidenten. I et demokrati er det folket som skal styre, og hvis representantene våre nekter å utøve vår vilje er vi pliktige til å vise dem hvem som egentlig sitter med makta.

debatt@universitas.no

Nyhetsredaktør: Ella Jørgenvåg Svendsen
eljs@hotmail.no 941 27 058

NYHET

Inga oljespons

Førre torsdag blei det bestemt at Studentersamfundet i Trondhjem og organisasjonene rundt ikkje skal sponsast av selskap som utvinn fossil energi. Det skriv Under Dusken. Med 136 røyster for, 39 mot og ei blank røyst blei det avgjort med votering i Storsalen på Samfundet.

– Samfundet bør være ein *sugarbaby* med ryggrad, sa Tuva Mjelde Refsum, ein av forslagsfremmarane, frå talerstolen.

Det vil ikkje omfatte alle selskap som har noko med fossil energi å gjere, men dei som har det som hovudnæring. Finansstyret anbefalte Storsalen å røyste nei grunna Samfundets vanskelege økonomiske situasjon. Nestleiaren i finansstyret Esten Melhuus peika mellom anna på store tap etter koronapandemien og fall i inntekt frå servering og underhaldning.

– Det er så prekært at om ingenting endrar seg, går vi mot konkurs i løpet av dei neste fem åra, sa Melhuus.

Vedtaket gjeld også Studentmediene i Trondheim, som Under Dusken. Thor Tveito er leiar av Studentmediene. Han seier at dei overlev fint utan sponsoravtala dei tidlegare har hatt med Equinor.

Potetskrella

VELFERDSTINGETS TILDELINGSMØTE:

Duell mellom studentm

Mandag skulle det avgjøres hvordan tildelingen til studentorganisasjonene i 2027 skulle fordeles. Nok en gang var det duket for en duell mellom studentidretten og studentmediene.

Velferdstinget

Tekst Truls Linberg
Foto Emil Kvebæk Øvretveit

Tildelinger

+ Universitas fikk tildelt 3 500 000 kr (+3%)
+ Radio Nova fikk tildelt 2 350 000 kr (-6,7%)
+ Argument fikk tildelt 410 000 kr (+3%)
+ OSI fikk tildelt 2 512 000 kr (+9,2%)
+ BI Athletics fikk tildelt 721 000 kr (+0,14%)
+ JURK fikk tildelt 475 000 kr (+3%)
+ Jussbuss fikk tildelt 475 000 kr (+3%)
+ DNS fikk tildelt 2 977 000 kr (+10%)
+ Kulturstyret fikk tildelt 4 780 000 kr (+3%)

– Jeg synes ikke noen organisasjoner skal bli straffet for god økonomisk styring og må gå inn og redde andre organisasjoner.

Slik lød det fra BISO sin representant Bendik Forsaa Geving fra talerstolen mandag kveld. Det var duket for tildelingsmøte med Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT) der penger fra studentavgiften fordeles til studentorganisasjoner.

For 2027 var det 18,2 millioner som skulle fordeles på de ni studentorganisasjonene. Majoriteten av organisasjonene hadde fått innstilt en økning i tilskudd fra fjoråret, der Oslostudentenes Idrettsklubb (OSI), BI Atlethica og Det norske studentersamfunn (DNS) hadde fått innstilt de største økningene. På den andre siden sto Radio Nova som den eneste med en innstilling lavere enn fjoråret, med en nedgang på 13 prosent fra innstillingen.

Dette satte stemningen i et møte karakterisert på talerstolen som et «rivaleri mellom studentmediene og studentidretten». I salen satt delegater fra Universitetet i Oslo (UiO), Oslomet, Kristiania, BI og mindre høyere utdanningsinstitusjoner.

Økt tilskudd til idrett

OSI kunne se en økning på 11 prosent fra fjoråret, mens BI Athletics kunne forvente en økning på hele 14 prosent. Innstillingene ble begrunnet i at de begge opplever stor pågang av søkere, og for BI Athletics var behovet for å leie flere haller og anlegg i mangel på offentlige tilbud, en stor utgift.

Det ble også argumentert med at idretten er en viktig arena for å bekjempe ensomhet og for å gi flere studenter et sunt og alkoholfritt tilbud til sosialisering.

Fire av de ni endringsforslagene omhandlet å redusere tilskuddene til OSI og BI Athletics til fordel for en økning i tilskuddet til Radio Nova. Forslaget ble blant annet begrunnet med at OSI og BI Athletics har betydelige egenkapitaler, som sto i kontrast til Radio Nova, som sto i minus.

BI Athletics stilte seg spesielt kritisk til endringsforslaget og mente det ble feil at de to organisasjonene skulle trekkes fra innstilt tilskudd for at Radio Nova skulle tilbakebetale gjeld. OSI forsvarte også sin store egenkapital som er bundet opp i to studenthytter som er tilgjengelige for alle studentorganisasjoner, i tillegg til kommende utgifter ved leie av haller for vinterhalvåret.

Endringsforslag på én million

Resten av endringsforslagene omhandlet dramatiske kutt i innstillingen til Universitas. Forslagene lå til sammen på 1 176 668 kroner og skulle gå til OSI, BI Athletics og Kulturstyret. Alle fire forslagene ble fremmet av Ayale Ismail, representant fra Oslomet. Tre av forslagene ble presentert uten skriftlig begrunnelse, mens det siste ble begrunnet slik:

«Universitas er en UiO-avis som skriver få saker om andre institusjoner og universiteter. Dette er et vedvarende problem som studenter har kritisert dem for. Siden det har blitt gjort minimale endringer på dette de siste årene, er det mer verdt å bruke pengene på en organisasjon som er hardt presset og åpen for alle studenter.»

Ismail foreslo på talerstolen å trekke de tre største endringsfor-

STEMMES: I lokalet er stemming over endringer i full sving.

Jeg setter veldig stor pris på at vi fikk innstilt og fikk 150 000 i tillegg

Hannah Håmpland Myhre, ansvarlig redaktør Radio Nova

Flust av nye studentar

I ei pressemelding skriv regjeringa at over 107 500 studentar møtte til studiestart ved norske universitet og høgskular denna høsten. Rekord seier dei! Aldri har talet vore høgare. Heile 550 fleire studentar enn fjoråret. Wow. Lærarutdanningane, inkludert barnehagelærarar, har hatt størst vekst, med ei samla oppgang på 4,8 prosent. Dette er spesielt ei endring for barnehagelærarutdanninga, som i fleire år har opplevd nedgang.

Ingeniørutdanningane ser også ei auking. Rekordmange starta på ei treårig ingeniørutdanning, og ei toårig masterutdanning innan IKT. Den treårige IKT-utdanninga held derimot fram med å falle, og har det lågaste studenttalet sidan 2019.

– Vi ser at interessa for teknologifaget framleis er stor, men tala viser også at vi ikkje kan ta rekrutteringa for gitt, seier forsknings- og høgare utdanningsministar Eileen Fugelsnes.

Potetskrella

Gigademo

Fleire organisasjonar for bustadrettar og fagforeiningar frå sju europeiske land har blitt einige om å ha ein felles demonstrasjon, melder AFP. Datoen er satt til 20. november, og etterfølgande helg, og demonstrasjonen skal vere mot aukande levekostnadar. Dette kjem midt oppi ei stor demonstrasjonsbølge som skyllar over det europeiske kontinentet. Representantar for organisasjonar frå Frankrike, Storbritannia, Belgia, Spania, Italia, Portugal og Hellas møttes tysdag i Paris.

Potetskrella

nedier og studentidrett

STORFORNØYD: Ansvarlig redaktør i Radio Nova Hannah Håmpland Myhre har mye og smile over.

slagene på henholdsvis 500 000, 428 000 og 250 000. Delegater fra BI stemte for å opprettholde endringsforslaget på 428 000, som foreslo å flytte 339 900 til BI Athletics og 88 000 til OSI.

Begrunnelsen ble kritisert som preget av faktafeil av to delegater fra UiO. Ismail høstet også kritikk fra en av Kristianias delegater. Han beklaget deretter feilinformasjonen, men sto ved kritikken om at Universitas generelt representerer studentmassen dårlig. Alle fem forslagene ble nedstemt, og Universitas ble innvilget innstilt sum.

Sterk kritikk i etterkant av debatt

I etterkant av voteringen ble det dessuten rettet sterk kritikk mot Ismails forslag. Dette på grunnlag av manglende skriftlig begrunnelse for et så stort kutt, og at det ikke ble inngått noen dialog med Universitas i forkant av møtet.

– Jeg mener at vi som studentrepresentanter har ansvar for både å klare å finne riktig informasjon, gi riktig informasjon i begrunnelsen, og ikke spre falsk informasjon, sier Juni Romero, representant fra UiO

Hun mener også at tildelingsmøtene generelt burde få bedre rutiner og krav for å sende inn endringsforslag. Romero synes også at representantene i større grad burde vite konsekvensene av forslagene.

Ismail ble kontaktet angående kritikken, men henviste videre til Yosef Ihdego, leder av Arbeidsutvalget i Studentparlamentet ved Oslomet og delegasjonsleder for Oslomet i VT.

«Ayale fremmet et endringsforslag i tildelingsmøtet, slik alle delegater har rett til. Forslaget ble debattert i salen, og et flertall stemte det ned. Oslomet-delegasjonen stemte imot forslaget, men forsvarer Ayales rett til å fremme det. Forslaget handler om hva VT skal prioritere: Støtte til en avis som Ayale opplever dekker Oslomet og de andre institusjonene for dårlig, eller støtte til et idrettstilbud som skal nå flere studenter. Det er et politisk spørsmål, og delegater er valgt for å ta stilling til slike.», svarer Ihego på e-post.

Jeg synes ikke noen organisasjoner skal bli straffet for god økonomisk styring og må gå inn og redde andre organisasjoner

Bendik Forsaa Geving,
delegat BISO

Gallamiddag til besvær

Et av de mer omdiskuterte temaene i løpet av kvelden var en utgiftspost i søknaden til BI Athletics på 200 000 kroner til en gallamiddag for frivillige på Hotel Bristol. Både valg av lokale og den høye summen ble kritisert. BI Athletics på sin side forsvarte utgiften som en måte å fremme engasjement hos sine frivillige og begrunnet det med at de, i motsetning til flere andre av organisasjonene, ikke har noen ansatte og kun drives av frivillige.

Jamil Dost, styreleder for OSI, forteller at han har respekt for tingets avgjørelse, men at han likevel synes kuttet er synd.

– Kuttet vil hovedsakelig gå ut over studenter som kunne vært interessert i å starte med idretter som vi ennå ikke tilbyr.

Radio Nova, som i utgangspunktet var innstilt til 13 prosent reduksjon, kunne glede seg over det eneste endringsforslaget som fikk gjennomslag, som ble foreslått av Mohammed Abouelfish fra UiO-delegasjonen. Organisasjonens tilskudd ble økt med 150 000 kr. Disse ble imidlertid tatt fra de innstilte tilskuddene til OSI og BI Athletics.

– Jeg setter veldig stor pris på at vi både fikk innstillingen og 150 000 i tillegg. Det er jo selvfølgelig litt kjipt at det går på bekostning av OSI og BI Athletics, men vi setter veldig stor pris på det, sier ansvarlig redaktør i Radio Nova Hannah Håmpland Myhre til Universitas.

Økningen i bevilgningen er en sjelden glede for Radio Nova på tildelingsmøtene. I fjor fikk studentradioen kutt på 90 000 kroner, mens det i 2024 ble kuttet 230 000 fra innstillingen.

– Hva er det disse 150 000 ekstra skal gå til?

– Vi har en satsing på blant annet synlighet, så det kommer til å gjøre at vi kan fortsette å jobbe med det arbeidet. Det kommer også til å gjøre at vi kan arrangere flere arrangementer og forhåpentligvis nå ut til flere studenter. Også har vi workshops og fagkvelder som gjør at våre medlemmer blir bedre journalister.

BI Athletics ønsket ikke å kommentere saken etter møtet.

Yosef Ihdego er styreleder i Universitas. Universitas er redaksjonelt uavhengig av styret. Ihdego har ikke vært involvert i arbeidet med saken.

Ingen vil ha kvinnekvoter. 19 av 19 søknader gjelder menn

SER PROBLEMET: Leder i Studentsparlamentet ved UiO, Anna Bergum Furset ser problemet med for få menn på universitetene.

FOTO: INSTITUTT FOR SAMFUNNSFORSKNING

KVINNEDOMINERTE STUDIER: Liza Reisel satt tidligere i mannsutvalget, og jobbet med hvordan de skulle få inn menn på kvinnedominerte studier.

Kjønnspoengene fases ut og erstattes med faste kvoter i utdanningen. Samtlige 19 søknader gjelder mannskvotering. Ingen har søkt om kvinnekvoter.

Kjønnspoeng

Tekst Ebba Braanen Lindgren
Foto Antonia Turcanu

Ordningen der det underrepresenterte kjønnet får tilleggspoeng blir snart faset ut og erstattes med kjønnskvoter i høyere utdanning. I den nye ordningen har universiteter over hele landet søkt om faste kjønnskvoter. 19 av 19 søknader gjelder for å kvotere inn menn, men ingen har søkt om kvoter for kvinner.

Kan føre til et *backlash*

Universitetet i Oslo (UiO) står bak fire av søknadene og ønsker å innføre mannskvoter på: psykologi, tannpleie og kriminologi. Sistnevnte studium er det søkt mannskvoter i både bachelor og årsstudium.

Leder for Studentparlamentet ved UiO, Anna Bergum Furset, mener det er viktig å ikke glemme kvinners utfordringer i høyere utdanning.

– Kvotering for menn kan ikke være det eneste tiltaket man gjør for likestilling i høyere utdanning, sier hun.

Hun er enig i at det trengs flere menn inn på kvinnedominerte studier, og understreker at over 60 prosent av UiO-studentene er kvinner, men hun advarer mot at fokuset kan bli ensidig på sikt.

– Jeg tror jo det kan føre til et *backlash* på lang sikt. Vi må være veldig bevisste på det. Samtidig synes jeg det nesten er litt kvinnekamp at vi får flere menn inn i helse- og omsorgsfag, sier Furset.

Dersom søknadene blir godkjent, kan det innebære at kvinnelige søkere med høyere karakterer må vike for mannlige søkere som omfattes av kvoten.

– På et individuelt nivå er det jo urettferdig, på en måte. Man har kanskje hatt veldig lyst til å komme inn, fått gode karakterer og satt seg et mål, og så kommer man kanskje ikke inn på grunn av en kvote, sier Furset.

Likevel mener hun at tiltaket kan bidra til et mer likestilt samfunn. Hun er likevel klokkeklar på at kvotering bør være et midlertidig tiltak.

Et desperasjonsproblem

Til tross for at ingen har søkt om kvinnekvoter er kvinneandelen lav på flere realfags- og teknologistudier. Studiedekan ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO, Knut Mørken, mener at forklaringen ligger i søkertallene.

– Programmene som har sendt inn søknad, er programmer med veldig høye søkertall, hvor det er stor konkurranse om plassene. Da er det godt rom til slike tiltak, sier Mørken.

Han viser til at mange realfagsstudier ikke er i denne situasjonen.

– Samfunnet har stort behov for kandidater innen realfag og teknologi. Samtidig er interessen for realfag lav blant elever, og søkningen til mange programmer er lavere enn vi kunne ønske oss. Da blir kjønnskvotering et slags luksustiltak vi kanskje ikke har råd til, sier han.

Forsker ved Institutt for samfunnsforskning Liza Reisel, er enig i at konkurranse om plassene er en forutsetning for at virkemidlene skal ha effekt.

– Hvis det ikke er konkurranse om plassene, så virker ikke verken poeng eller kvoter i det hele tatt, påpeker hun.

Kjønnskvotering blir et slags luksustiltak vi kanskje ikke har råd til

Knut Mørken,
studiedekan ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiO

Hun mener likevel søknadene fra helsefagene handler om mer enn gode søkertall.

– Det er prøvd andre tiltak. Og det er også viktig å si at i og med at kvotering er et så radikalt virkemiddel, så skal man ha prøvd andre ting før man bruker kvotering, sier Reisel.

– Det er mer et desperasjonsproblem enn et luksusproblem. Det er veldig vanskelig å rekruttere gutter til mange av disse fagene, og da er håpet at kvoter kan gjøre en forskjell, sier hun.

Vil endre synet på kvinne og mannsfag

Reisel mener målet med kvotering ikke bare er å endre kjønnsfordelingen på studiene nå, men også å endre hvordan unge mennesker oppfatter ulike utdanninger.

– Det er en litt større terskel å skulle velge noe som er uvanlig for det underrepresenterte kjønnet. For mange er det det, forteller hun.

Hun forklarer at utdanningsvalg også er nært knyttet opp til identitet og selvbilde, og at kjønn kan påvirke hvilke studier unge opplever som naturlige valg.

– Håpet med kvoter eller poeng er jo å endre hva som oppleves som vanlig også. Sånn at det etterhvert blir unødvendig med disse kvotene, sier Reisel.

Hun er likevel usikker på den varige effekten.

– Da det ble innført kjønnspoeng for menn på veterinærstudiet, så økte søkningen midlertidig mens nyhetsverdien var høy. Så gikk den tilbake til den lave normalen. Det blir spennende å se om faste kvoter vil levere det man håper på.

Kan forsterke karaktergapet

Reisel mener også at kvotering kan få konsekvenser for konkurransen mellom kvinnelige og mannlige søkere.

– Hvis dette blir en trend kan det gjøre karaktergapet enda større. Jentene må være enda mer kompetitive og få enda bedre karakterer, mens guttene i mindre grad trenger gode karakterer og kan velge friere, sier hun.

Reisel påpeker at dette bare er første søknadsrunde, og tror det kan bli aktuelt med kvinnekvoter på flere studier dersom kvinneandelen faller etter at kjønnspoengene avvikles.

– Det er en slags prøveballong nå i første omgang, sier hun.

Kunnskapsdepartementet opplyser at søknadene behandles i løpet av høsten. Departementet understreker at kvotene er kjønnsnøytrale: En innvilget kvote på 20 prosent vil gjelde begge kjønn. Dette betyr at hvis det underrepresenterte kjønn skulle snudd, gjelder kvoten da for dem.

Kjønnskvoter

+ Norge har aldri brukt kjønnskvotering i høyere utdanning før.
+ Det gamle kjønnspoengsystemet i høyere utdanning, fungerer slik at det underrepresenterte kjønnet automatisk får 1 eller 2 tilleggspoeng på karakterene sine, når de søker spesifikke studier.
+ Nå skal dette systemet fases ut, og erstattes med kjønnskvotering.
+ Kjønnspoengssystemet benyttes frem til 2028/2029 opptaket, før det avvikles helt.
+ Kjønnskvotering fungerer slik at universitetene setter av en fast prosentandel til et kjønn på utvalgte studier.
+ EKS: Universitetet søker en kvote på 30% menn på psykologi. Da fyller de denne kvoten først, med menn, før de gjør ordinært opptak.

Studenttilbud!

Les Vårt Land
digitalt gjennom
hele studietiden

3 år for 100 kr

Scan qr-koden
eller finn oss på
Studentkortet.no

* Tilbudet er kun tilgjengelig
for studenter som har registrert
seg på Studentkortet.no.
Tjenesten er gratis.

vårt land

UNIVERSITAS
Torsdag 5. november 2026

VALGVAKE PÅ CHATEAU NEUF:

– En kollektiv nerding p

Valgvaken på Chateau Neuf var fylt med politiske samtaler, kald øl, kjente fjes og valgmålinger som bare ble blåere og blåere.

Valgvake

Tekst Johanne Øyen Aas og Tord Lyche Hagem
Foto Eir Andrea Nordhagen

– Det er mer *pow* i amerikanske valgkamper. Det er mer *tacky*, mer harry og mer *glam*.

Det sier Mathias Bjørgung Hofgaard, lokallagsformann i Foreningen for alle konservative studenter (FAKS). Han var til stede på valgvaken på Chateau Neuf tirsdag kveld. Det amerikanske mellomvalget trekker både studenter og andre til arrangementet som strekker seg inn i natten den 3. oktober.

Norsk nerding

Nordmenn er på fjerdeplass i verden over hvem som søker mest på det amerikanske mellomvalget den siste måneden, ifølge Nettavisen.

– Det er som at hele offentligheten har en slags kollektiv nerding på amerikansk politikk, sier Ole Øyvind Sand Holth, utenriksredaktør i Klassekampen. Han er til stede på valgvaken for å spille inn livepodkast sammen med Trygdekontoret-programleder og norskamerikaner Thomas Seltzer.

Holth har selv undret seg over hva årsaken bak interessen for mellomvalget er.

Han peker blant annet på USAs rolle som Norges sikkerhetspolitiske allierte.

– President Donald Trump er på mange måter den store usikkerhetsfaktoren i verdenspolitikken.

Han tror mellomvalget tiltrekker oppmerksomhet fordi alt virker veldig uforutsigbart. Ingen vet hvordan det demokratiske eller republikanske partiet vil se ut fremover.

– Det er som om Trump har brent amerikansk politikk ned til grunnen, og så er det ingen som vet hva som kommer opp av asken, avslutter Holth.

Anna Bergum Furset, leder i studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UIO), mener at norske studenters interesse skyldes at de er internasjonalt orienterte.

– Verdensbildet blir veldig påvirket av dette mellomvalget, og jeg tror det er noe som opptar studenter.

Hva er mellomvalget i USA?

+ Mellomvalget i USA holdes midtveis i den fireårige presidentperioden. Presidentposten er ikke på valg, men resultatet påvirker presidentens handlingsfrihet de to resterende årene.

+ I mellomvalget velges Kongressen, USAs lovgivende nasjonalforsamling. Kongressen har to kamre, Senatet og Representantenes hus, ofte kalt «Huset». Det velges også en rekke verv på delstats- og lokalnivå, blant annet guvernører.

+ Kongressen vedtar lover, bevilger penger gjennom statsbudsjettet og fører kontroll med presidenten og regjeringen. Samtlige av Husets 435 seter er på valg annethvert år. Sentatets 100 seter velges for seksårsperioder, og omkring en tredjedel er på valg annethvert år.

En regjering der Kongressen styres av opposisjonspartiet til presidentposten, kalles en «delt regjering» og beskrives
+ som en politisk stillstand, på engelsk gridlock. Mellomvalget har dermed stor innflytelse på handlingsrommet til presidenten resten av perioden.

Kilde: SNL og BBC

Hva har valget å si for norske studenter?

Valgvaken innledes av en panelsamtale med Studentparlamentet ved UiO i Betong-kjelleren på Chateau Neuf. Milad Rezvan er internasjonalt ansvarlig for Norsk studentorganisasjon (NSO), og er en av deltakerne i kveldens panel.

Rezvan tror et valgnederlag for republikanerne kan være positivt for akademisk utveksling mellom USA og Norge, og beskriver det han kaller Trump-effekten, bare for studenter.

– Siden Trumps seier i 2016 har norske utvekslingsstudenter som drar til USA halvert seg. Jeg tror geopolitikk påvirker det.

Rezvan peker på overstyringen av universiteter og utfordring av ytringsfriheten på campus som årsaksfaktorer til nedgangen.

– Det utfordrer akademisk frihet. Da blir det vanskelig å dra dit på utveksling, avslutter han.

Hva skjer med partiene?

Hofgaard fra FAKS deltok også i panelsamtalen på vegne av Moderat liste.

LIVEPODKAST: Innspilling av Debrif med vert, Ole Øyvind Sand Holth og Thomas Seltzer som gjest.

PANELSAMTALE: Studentparlamentet UiO på Betong, Chateau Neuf.

– I hjertet er jeg jo en tradisjonell republikaner, og det burde jo ikke være kontroversielt å si. Men det republikanske partiet har blitt noe veldig annet nå etter Trump enn det var før.

Hofgaard er likevel optimistisk for partiets fremtid etter Trump.

– Jeg slår et slag for at det finnes et grunnfjell i partiet som ikke er MAGA.

Han tror det republikanske partiet igjen kan bli noe nordmenn og norsk media tar på alvor.

– Vi tuller med at amerikaner-

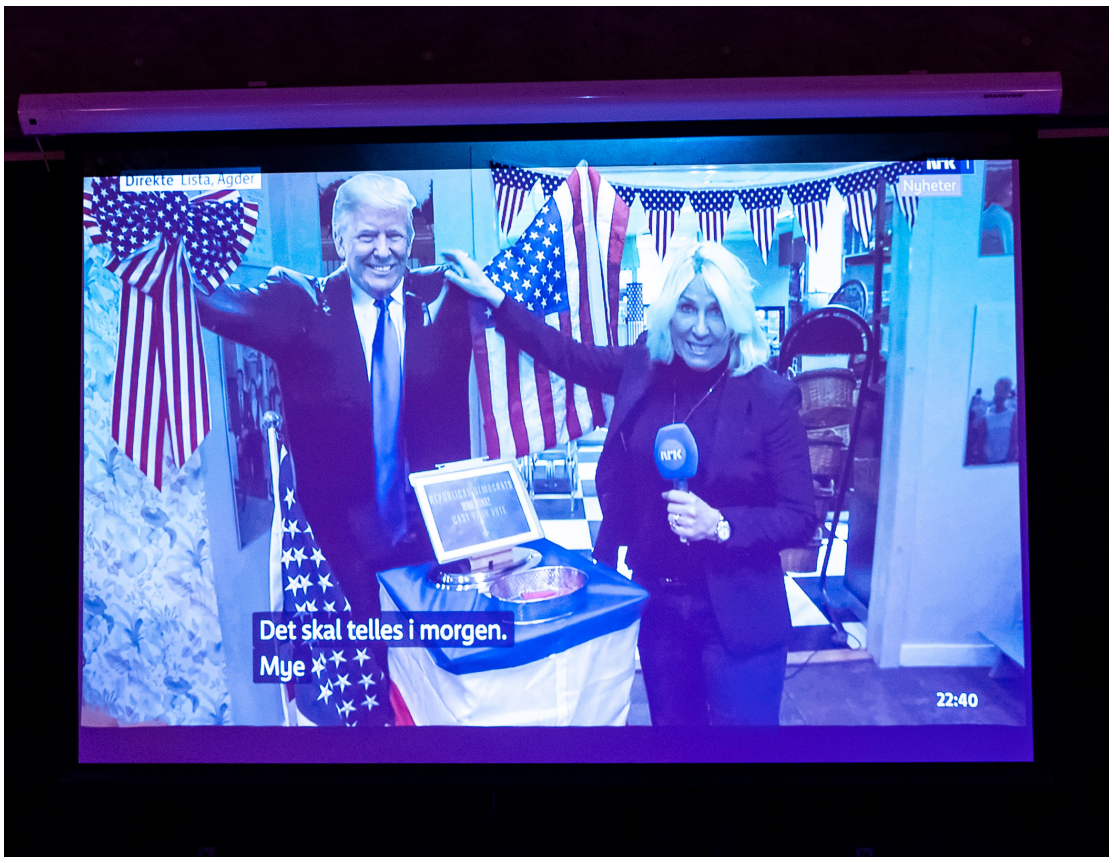
Du kan prøve å gi grønnsaker til en baby, men hvis babyen har vetorett, makt og lyst på chicken nuggets, er det vanskelig å forholde seg til

Milad Rezvan, internasjonalt ansvarlig for NSO

på amerikansk politikk

SPENT: Mange hadde møtt opp på valgvaken som vekket stort engasjement.

FEELING BLUE: Trumps kveld ble nok for blå for hans smak.

STUDENTPOLITIKER: Internasjonalt ansvarlig i NSO Milad Rezvan på scenen i Betong-kjelleren til Chateu Neuf.

STUDENTPOLITIKER: Mathias Bjørgung Hofgaard (30) deltok på kveldens panelsamtale med Studentparlamentet ved UiO.

ne er dumme, men de er rasjonelle mennesker, akkurat som oss. De har bare et annet land og en annen kultur, konkluderer Hofgaard.

Trumps svalestup

Valgnatten skal vise seg å bli et blodbad for Trump. Presidentens oppslutning er på sitt laveste noensinne i forkant av valget, med kun 34 prosent som mener han gjør en god jobb, ifølge The Economist.

Klokken 21 starter liveinnspilling av Klassekampens utenriks-podkast Debrif i Storsalen, med Holth som podkastvert og Seltzer som gjest. Universitas møter dem backstage kort tid før de skal opp på scenen.

Holth mener at årsaksbildet til Trumps markante fall i popularitet er sammensatt.

– Han gikk til valg på noen helt sentrale løfter, som han har fundamentalt sviktet, sier Holth.

Han peker på den omstridte krigen mot Iran som en avgjørende faktor.

– En signatursak for Trump var blant annet å ikke starte nye «dumme» kriger i Midtøsten. Det gjorde han likevel.

Holth forteller at det henger sammen med et annet valgløfte, nemlig å senke inflasjonen og prisene, noe han heller ikke har klart.

– Krigen mot Iran har bidratt til å sende prisene veldig opp, både på drivstoff og oljepriser, noe som i seg selv er veldig inflasjonsdrivende, sier han.

Over halvparten av amerikanere mener krigen ikke har vært verdt kostnadene, melder Reuters.

Som selverklært USA-*connoisseur*, tror Seltzer at dyrtiden under pandemien var fordelaktig for Trumps vei til makten.

– Det var jo såpass dårlig stelt under president Joe Biden, også mye på grunn av at han var jo dønn senil i 2020.

Han forteller at Trump gikk til valg på å blant annet senke prisene.

– Men siden har han jo underlevert på alt da, konkluderer han lattermildt.

Holth peker også på at Trump har blitt avslørt for mye åpenlys korrupsjon og svindel, blant annet for å berike seg selv og sin familie.

– Trump gikk til valg for å være

Han har blitt fullstendig avkledd i forhold til hvem han utga seg for å være i valgkampen

Ole Øyvind Sand Holth, utenriksredaktør i Klassekampen

en talsperson for arbeiderklassen. Han har blitt fullstendig avkledd i forhold til hvem han utga seg for å være i valgkampen, avslutter Holth.

Følger av valgnederlag.

Årets rapport fra The Varieties of Democracy Institute (V-Dem) viser at den demokratiske tilbakegangen i USA er enestående i moderne tid, med en rask og aggressiv maktkonsentrasjon hos presidenten. På et år har de falt fra 20 til 51 plass på demokratiindeksen. Den 6. januar 2021 ble Kongressen i USA stormet av Trump-tilhengere, i protest mot valgnederlaget mot Joe Biden.

– *Hvordan tror du Trump vil reagere på et valgnederlag i dag?*

– Du kan prøve å gi grønnsaker til en baby, men hvis babyen har vetorett, makt og lyst på chicken nuggets, er det vanskelig å forholde seg til, mener Rezvan.

Han anerkjenner at Trump muligens er nødt til å være mer samarbeidsvillig ved et nederlag, men forblir likevel en reservert optimist.

Seltzer tror Trump har mistet litt piffen.

– Jeg tror han har gitt opp.

Han mener det amerikanske demokratiet har vært i fare lenge. Derimot hadde det vært farligere om han hadde klart å holde valgløftene sine fra 2024.

– Han har mistet så mye popularitet. Han greier nok ikke mobilisere MAGA-folk til våpen, slik vi så den 6. januar.

Mister gullkalven

Mellomvalget er over og det demokratiske partiet stakk av med storeslem. Hva kan vi forvente av MAGA, nå som maktbalansen har skiftet i blå favør? Er det noe liv for MAGA etter Trump?

– Nei det er det ikke, og man kan tenke at det er bra, men det gjør også ting litt farligere, sier Seltzer under livepodcasten

Han forklarer videre at kretsen rundt Trump vil forsøke å befeste sin makt.

– De vet at uten Trump så mister de gullkalven, så de må sikre seg mest mulig før det skjer.

Seltzer advarer om at motivasjonen til å *hacke* demokratiet vil bli mer attraktivt jo mindre makt man har. Det innebærer blant annet å fjerne velgere fra valgregister og hindre de som har byttet etternavn i å stemme. Det vil i hovedsak ramme kvinner som grovt sett stemmer på det demokratiske partiet.

– Det tenker jeg kan være farlig, avslutter Seltzer.

UNIVERSITAS
Torsdag 5. november 2026

MIN STUDIETID

FRA BÆRUM TIL ISTANBUL:

Falafler og nattafortellinger om politikk

FOTO: LOKMAN GHORBANI/NRK.

KASTET UT I DET: Aida Khorami startet i jobben som Midtøsten-korrespondent tre dager etter at krigen i Iran brøt ut. Her er hun avbildet litt senere, i Irak.

Aida Khorami

+ Født i 1994
+ Har en bachelor i statsvitenskap fra UiT med utveksling ved UC Berkley
+ Master i statsvitenskap fra Københavns Universitet
+ Studerte journalistikk ved Oslomet.
+ Jobber som Midtøsten-korrespondent i NRK.

Kilde: NRK og Wikipedia

Aida Khorami er tydelig på hvordan DU kan bli utenrikskorrespondent! Hun forteller om en studietid preget av statsvitenskap, ulike studiebyer og falafler.

Min studietid

Tekst Waad Abdalla og Helene Sæterdal Semb

NRKs Midtøsten-korrespondent Aida Khorami møter oss over videosamtale fra Tyrkia. Før hun endte opp der, studerte hun i flere byer, deriblant Oslo. Men først må vi nordover for å starte fortellingen.

Nattafortellinger om politikk

– Det var der jeg kjøpte min første boblejakke, starter Khorami.

Hun hadde nettopp flyttet fra hjemstedet Bærum for å studere statsvitenskap ved Universitetet i Tromsø. Før det hadde hun aldri vært lenger nord enn Bergen, og moren hennes blandet konstant Tromsø med Trondheim.

– *Hvorfor statsvitenskap?*

– Jeg synes politikk er spennende, og har alltid tenkt mye på hvordan politikk påvirker oss som mennesker. Å studere statsvitenskap gir deg verktøy til å forstå verden og hvorfor stater oppfører seg som de gjør.

Interessen for statsvitenskap kan hun takke foreldrene sine for. De var politisk aktive i sin ungdom og fortalte historier om hvordan det var.

– Det var våre nattafortellinger, poengterer Khorami.

«Dere får alle A»

Etter to kalde år i Tromsø (Khorami er et sommermenneske) dro hun på utveksling til Universitetet i Berkley i California. Mens hun var der ble Donald Trump for første gang valgt til president.

– Vi var en gjeng som hadde tatt med oss pledd og popkorn og skulle se på valget, og alle rundt oss sa: Det er egentlig ikke spennende, fordi Hillary Clinton kommer til å vinne.

Så kom resultatet.

– Folk sto og gråt, og det ble skikkelig amper stemning. Berkely er veldig venstrevridd. Vi skulle ha eksamen neste dag, men da vi kom til klasserommet sa professoren: «Dere får alle A, bare dra hjem».

Livets beste tid

Høydepunktet i studietiden var da hun fikk vite at hun kom inn på masterstudiet i statsvitenskap ved Københavns universitet.

– Da jeg fikk vite at jeg kom inn, kjente jeg blodet pumpe i øynene, jeg ble så glad.

– *Hva var det ved København som appellerte?*

– Mye av det var selve byen, men også at universitetet er anerkjent for sine fag innen sikkerhetspolitikk.

I København startet Khorami med falafelanmeldelser som en fritidsaktivitet med venninner.

– Vi dro over hele byen og prøvde et nytt sted hver gang.

– *Hvor var de beste falaflene?*

– På et sted som heter Durum. Hun ser tilbake på studietiden i København med glede.

– Ofte vet man det ikke når man er i den beste tiden i livet, men jeg visste det. Jeg ville nesten ikke hjem, jeg ville nyte de to årene jeg hadde.

Ofte vet man det ikke når man er i den beste tiden i livet, men jeg visste det

Men hun vendte likevel hjem til Norge etter at masteren var levert.

– Jeg følte meg ikke helt klar, men det var på tide å flytte hjem igjen.

Drømmejobben og falafler

Tilbake i Oslo fanget en jobbannonse oppmerksomheten hennes: nyhetsvikar i NRK, en stilling hun omtaler som «drømmejobben».

– Jeg fikk ikke jobben, men tenkte at journalistikk, det er fett! Så jeg begynte å studere journalistikk på Oslomet. Khorami gikk kun ett semester i Oslo, og omtaler den nye studiestarten som tung.

– De fleste andre var jo 19-20 år og helt nye studenter, mens jeg var 25 og hadde alt en mastergrad.

Allikevel rakk hun å gjøre mye, blant annet å skrive for Universitas. Her fulgte hun opp falafelinteressen, og saken hun er mest stolt av er en anmeldelse av falafelsteder i Oslo. Her var Universitas utsendte raske med oppfølgingsspørsmål om vinneren, som vi kan meddele at var Gazakjøkken.

Vær på grensen til irriterende

Det første jobbavslaget stoppet ikke Khorami fra å fortsette å søke, og etter flere e-poster til NRK fikk hun til slutt et tilkallingsvikariat. Da ble det slutt på livet som student.

Et par år senere er Khorami Midtøsten-korrespondent og stasjonert i Istanbul, hvor hun trives godt.

– Jeg elsker Istanbul! Byen har alt. På den europeiske siden hvor jeg bor er det veldig livlig, og mange kule restauranter. Så har du den asiatiske siden som er veldig fredfull.

– *Gode falafler?*

– Kjempegode! De beste er noen rett rundt hjørnet fra der jeg bor.

– *Hvordan blir man utenrikskorrespondent?*

– Vær på offensiven og på grensen til irriterende. Kom med mange ideer. Finn noe du skiller deg ut på, noe du kan ekstra godt.

Khorami har bygget kompetanse om Midtøsten gjennom studietiden. Hun skrev bacheloroppgave om det iranske regimet og den arabiske våren, og masteroppgave om kvinnelige IS-krigere.

Khorami understreker også viktigheten av å kunne flere språk enn norsk og engelsk.

– Fordi jeg kan farsi, får jeg intervjuet kilder som er vanskeligere å komme i kontakt med for andre journalister.

– *Er det noe ved korrespondentjobben som er annerledes enn du så for deg?*

– Jeg prøver å bli bedre på å få frem de mer vanlige sakene. Når folk tenker på Midtøsten, så tenker de ofte på krig og konflikt. Det er viktige saker å dekke, men midt oppi det lever også mange helt vanlige liv.

universitas@universitas.no

FOTO: PRIVAT.

LEVDE SITT BESTE LIV: Khorami ser tilbake på studietiden i København med glede.

VERDENSKJENT: Instituttleder ved SAI Thorgeir Kolshus tror en sammenslåing vil skape reaksjoner i det internasjonale antropologiske miljøet

STERKT IMOT: Leder for SAPU Aslak Hovland tror en fusjonering vil svekke det lokale studentdemokratiet.

Sosialantropologi kan miste selvstendigheten

Sosialantropologisk institutt står i en økonomisk krise. Fusjonering pekes på som mulig løsning.

Sosialantropologi

Tekst og foto Sindre Scavenius

Internasjonalt anerkjent og hjem til kjente profiler som Signe Howell og Thomas Hylland Eriksen: Sosialantropologisk institutt (SAI) ved Universitetet i Oslo (UiO) har siden etableringen i 1964 vært en viktig institusjon. Nå vurderer ledelsen på Samfunnsvitenskapelig fakultet (SV) å fusjonere SAI med et annet institutt. Det kommer fram i en rapport framlagt tidligere i år.

Leder for Sosialantropologisk Programutvalg (SAPU) Aslak Hovland (27) stiller seg kritisk til fusjonering.

– Det virker veldig dramatisk å skulle slå seg sammen med en annen grunnenhet, og i den grad slutte å eksistere som et selvstendig institutt. Spesielt med tanke på hvor bra vi gjør det på ulike rangeringer.

Med en 38. plass på QS World University Rankings utgjør fagmiljøet på SAI det høyest rangerte på UiO. Hovland sier en fusjonering vil svekke fagfeltet generelt.

– Det følger også med andre problemer i hele prosessen som skaper usikkerhet blant de ansatte om hvor framtiden vår ligger. Vi forstår det som en overdramatisering.

Økonomisk krise

Bakgrunnen for forslaget er en ubalansert økonomi de siste årene. I 2018 ble økonomien til SAI beskrevet som utmerket av Forskningsrådet. Instituttet har imidlertid gått i underskudd hvert år siden 2022. Innen utgangen av 2026 ligger instituttet an til å ende opp på et merforbruk på rundt 14 millioner kroner.

Et arbeidsutvalg opprettet av dekan for SV Anne Julie Semb, konkluderte i sommer med at den faste vitenskapelige staben ved SAI har et aktivitetsnivå det ikke er økonomisk grunnlag for.

Majoriteten av arbeidsutvalget mener fusjonering er riktig vei å gå. Saken vil trolig bli fremmet som en vedtakssak på fakultetsstyremøtet i desember. Instituttleder ved SAI Thorgeir Kolshus er blant mindretallet i utvalget som mener instituttet burde utsette avgjørelsen.

Det bør stå i utstillingsvindu, ikke bli plassert bakpå lageret

Thorgeir Kolshusn, instituttleder ved SAI

Blandede signaler fra ledelsen

Kolshus sier både han og tidligere ledere lenge fikk tydelig beskjed fra UiO-ledelsen om at de ikke skulle bekymre seg for overforbruk. Først i 2023, kort tid etter at Kolshus tok over stillingen, fikk de påbud om å planlegge for mindreforbruk.

– Etter et halvt år fikk vi marsjordre fra styret på UiO om at det nå ikke er lov å ha en prognose som går i minus. Og det er jo et lite sjokk for veldig mange.

Han forteller at de derfor har måttet skru om på hele måten å tenke på. Instituttet utviklet dermed en langtidsplan, som også SAPU stiller seg bak som et alternativ til fusjonering, der de blant annet vil nedskalere fra i dag 17 stillinger til 11 stillinger i 2034.

– Og det er det vi har gjort. Vi brukte et år på å skjære egentlig det meste ned til beinet i budsjettsammenheng, og så har vi brukt to år på å justere studieprogrammene våre, forteller Kolshus videre.

– Det er jo et ubehag du kjenner på at vi er for mange, gitt at utgangspunktet var at vi hadde for lav undervisningskapasitet. Og så plutselig får vi beskjeden: Det lekker i alle ender på en måte.

SAPU-lederen mener også langtidsplanen må få virke.

– Man har en plan for å få ting i balanse. Og nå skal man se bort ifra planen. Da vil man ikke vite om planen har fungert. Det er derfor vi også har sendt inn vår mening og høring til høringsutvalget med det formålet. Så vi i programutvalget stiller oss bak det Kolshus og instituttet har sagt i den saken der. Jeg er i hvert fall veldig sterkt imot denne fusjonen.

Det virker veldig dramatisk å skulle slå seg sammen med en annen grunnenhet, og i den grad slutte å eksistere som et selvstendig institutt

Aslak Hovland, leder for SAPU

Ufortjent straff

En sammenslåing vil trolig skape store bølger i det internasjonale antropologiske miljøet, og mange vil stille opp for det norske instituttet, sier instituttlederen.

– Det blir sett på som en svært dårlig prioritering. For de ser på det som en nedtoning av den antropologiske profilen. Dette er jo det høyest rangerte faget på hele Blindern. Så sånn sett så bør det stå i utstillingsvindu, ikke bli plassert bakpå lageret.

Dekan Semb hevder det ikke ligger noe nedprioritering av antropologi i ønsket om å få spørsmålet utredet.

«Bakgrunnen er at SAI står i en krevende økonomisk situasjon, med et forventet betydelig underskudd og behov for tiltak for å bringe instituttets økonomi i langsiktig balanse», skriver hun i en e-post til Universitas.

Svekkelse av studentdemokratiet

SAPU-lederen frykter at en fusjonering vil marginalisere studentstemmene ved instituttet.

– Det vil absolutt svekke studentdemokratiet og vår kontakt mellom instituttet og studentene. Slik vi holder på nå i dag har jo jeg som leder i programutvalget, sammen med nestleder, månedlige møter med ledelsen, der vi kan snakke om situasjonen på instituttet. Hvordan studentene har det, hva de har av tanker og ideer, og hva de gjør. Det vil jo opphøre, mest sannsynlig.

Dekan Semb tror ikke sammenslåing vil skape utfordringer for studentdemokratiet. Hun viser til Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, som også huser to disipliner.

Instituttleder Kolshus er redd for hvilke konsekvenser det vil få for studentene.

– Du mister en påvirkningsmulighet. Og det tenker jeg nok er den viktigste endringen.

Han understreker likevel at en fusjonering vil ha lite å si for studieprogrammene i seg selv.

STUDENTERS SEKSUELLE HELSE:

Få oppsøker hjelp etter overgrep

VIL NÅ UT: Overgrepsmottaket i Oslo ønsker å nå ut til alle, og presiserer at deres tilbud er gratis og uforpliktende.

Ifølge SHoT-undersøkelsen oppsøker få studenter å hjelp etter uønskede seksuelle erfaringer. Universitas har hørt med overgrepsmottaket og en kriminolog om hvorfor.

Seksuell helse

Tekst Solveig Bagle Bjerknes
Foto Shilan Sari

Kun 18 prosent av kvinner og 8 prosent av menn som har opplevd uønskede seksuelle tilnærminger, har oppsøkt hjelp i etterkant. Det kommer frem i tilleggsundersøkelsen til studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT), som spesifikt har sett på studenters seksualhelse og -erfaringer. De som har oppsøkt hjelp er i stor grad de som har blitt utsatt for de mest alvorlige overtrampene.

– Det er få av mine informanter som beskriver overgrep der de har oppfattet at overgriper aktivt prøver å gjøre dem vondt.

Det forteller kriminolog ved Universitetet i Oslo Maria Hansen. Hun har forska på gråsoner i forbindelse med voldtekt og overgrep, og har i den forbindelse snakket med mange som ikke har oppsøkt hjelp etter uønskede hendelser.

– Det som gjerne kjennetegner det ugreie, er når man opplever at motparten har sluttet å bry seg om deg: at man har blitt en slags gjenstand, forteller kriminologen.

Søke hjelp uten å anmelde

Hansen problematiserer ordet «voldtekt», og påpeker at det ofte er en forventning om å anmelde når man bruker det begrepet. Det kan gjøre det vanskeligere å oppsøke hjelp. Overgrepsmottaket i Oslo ønsker å motarbeide den forventningen.

– Man trenger ikke å ha anmeldt eller ønske å anmelde for å komme hit og benytte seg av vårt tilbud, forteller overlege Dina Midttun.

Tilbudet er gratis, og innebærer samtale med psykososialt team og rettsmedisinsk undersøkelse. Man velger selv hvor mye av tilbudet man ønsker å benytte seg av.

– Vi har sterk kompetanse på det å møte mennesker i krise, supplerer fagleder for psykososial akuttjeneste ved Oslos legevakt, Anne Berit Lunde.

– Det er vanlig å ha sterke reaksjoner ettersom at dette er sterke hendelser, understreker Lunde.

Stigmatisert offerrolle

Gjennom sin kriminologiske forskning har Hansen snakka med mange av dem som har opplevd grove seksuelle overtramp, uten å ha anmeldt eller oppsøkt hjelp i etterkant.

– Det paradoksale er at dersom overgrepet begås av en fremmed, så vil man ikke anmelde fordi man ikke vet hvem man anmelder eller hvordan man skal finne dem. Dersom det imidlertid begås av en bekjent, unngår man å anmelde fordi overgriperen er en del av det sosiale nettverket, og fordi man ikke ønsker å gjøre en vond situasjon verre ved å skape konflikt og oppbrudd, sier Hansen.

SHoT-undersøkelsens funn

+ Første tilleggsundersøkelse til SHoT som har undersøkt studenters seksuelle helse og erfaringer.
+ 72% av kvinnene og 35% av mennene oppga at de hadde hatt minst én uønsket seksuell erfaring. Mange fortalte at de også hadde opplevd dette før de begynte å studere.
+ 18% av kvinnene og 8% av mennene som oppga å ha hatt en uønsket erfaring, oppga at de søkte hjelp etter dette.
+ De som søkte hjelp var i stor grad de som var utsatt for de mest alvorlige erfaringene.
+ Også blant de som hadde hatt de mest alvorlige uønskede erfaringene, var det under halvparten som hadde oppsøkt hjelp.
+ Cirka 60% av kvinnene og cirka 50% av mennene rapporterer om erfaringer med halsgrep.
+ Studentgruppen 18-21 år rapporterer at de bruker kondom oftere enn hva eldre studenter gjør.

NYANSERER: Kriminolog Maria Hansen har undersøkt seksuelle gråsoner, og snakket med mange som har opplevd noe de syns er vanskelig å beskrive

– Det er også noen offerroller vi kvier oss mer for å påta oss. Hvis man blir rana eller påkjørt er det ikke det samme stigmaet rundt det å være et offer, som hvis man blir utsatt for et seksuelt overtramp.

På overgrepsmottaket bruker de sjelden begrepene «voldtekt» og «overgrep».

– Veldig mange av de som kommer hit, er usikre på om de begrepene stemmer for dem. Det er mange som først kommer etter å ha snakket med pårørende og venner som har rådet dem til å oppsøke hjelp, forteller psykososial fagleder Lunde.

Man trenger ikke å ha anmeldt eller ønske å anmelde for å komme hit og benytte seg av vårt tilbud

Dina Midttun, lege ved overgrepsmottaket i Oslo

Både kriminologen og de ansatte ved overgrepsmottaket forteller at det er vanlig å bebreide seg selv for det som har skjedd.

– Mange tenker at de skulle ha gjort mer motstand. Det er en forventning i samfunnet om at man gjør motstand når man blir angrepet. Samtidig viser forskning at de fleste får en frysreaksjon som gjør at de ikke klarer å bevege seg, sier Lunde.

Hansen poengterer at det uansett kan være skummelt å yte for mye motstand, fordi man frykter hvordan motparten da vil reagere.

– Man føler ikke at man kan komme seg ut av situasjonen, men kanskje er det noen grep man kan klare å ta, som å insistere på å bruke kondom. Det at man tar disse grepene for å beskytte seg selv i en ugrei situasjon, kan samtidig gjøre at voldtektsbegrepet føles enda fjernere.

Reelle konsekvenser for den utsatte

Mange av de som kommer på overgrepsmottaket, er redde for at kroppen deres er ødelagt.

– Det vanligste er å ikke ha fysiske skader på kroppen, eller å kanskje ha en liten skade som gror av seg selv.

– Men hvis man opplever at man er skadet, selv om det ikke syns, så burde man oppsøke hjelp hos helsepersonell.

Blant dem Hansen har snakka med som ikke har valgt å oppsøke hjelp, er det mange som uttrykker frykt for å sette i gang en prosess de ser for seg at vil forsvinne fra dem.

– Det er en forventning om at dersom man søker hjelp, så begynner ballen å rulle, og da mister man kontroll. Man tenker gjerne at «ok, jeg hadde ikke kontroll over hendelsen, men jeg kan i hvert fall ha kontroll nå», og så oppsøker man ikke hjelp, forteller forskeren.

Overgrepsmottaket understreker at de ikke vil snakke med politi eller fastlegen din uten tillatelse.

– Mange vil at vi sender epikriser til fastlegen, for eksempel fordi de vil forlenge en eventuell sykemelding de får av oss. Det er vanlig at hendelser som dette påvirker konsentrasjonsevnen og humøret, noe som har stor betydning for studenter.

Som pasient i helsevesenet har man rett til autonomi og medvirkning, og all hjelp er frivillig å ta i mot.

universitas@universitas.no

Seks myter om å søke hjelp på overgrepsmottaket

MYTE: Man må sitte og vente blant andre pasienter fram til man blir ropt opp.
FAKTA: Når man kommer inn på legevakta registrerer man sin ankomst på skjermen. Her oppgir man at man kommer på grunn av overgrep, og da vil man bli hentet av en ansatt ved mottaket med en gang for å bli tatt med til samtale- og undersøkelsesrommene. Man kan også ringe det døgnåpne telefonnummeret 230 40 500 for å komme i kontakt med helsepersonalet.

MYTE: Legene plikter å anmelde straffbare forhold, og derfor må man snakke med politiet når man drar på overgrepsmottaket.
FAKTA: Alle ansatte på mottaket har taushetsplikt, som kun kan oppheves dersom du gir tillatelse til det. Ingen på overgrepsmottaket vil varsle politiet eller noen andre på dine vegne.

MYTE: Man må gjennomgå en gynekologisk undersøkelse som en del av utredninga.
FAKTA: Det er anbefalt å gjennomføre en gynekologisk undersøkelse hvis det er relevant, for å kartlegge konsekvensene av overgrepet. Det er ikke et krav, og ingen vil tvinge deg opp i stolen. Du kan også stoppe og ta pause, eller avbryte helt, alt etter hva du selv ønsker.

MYTE: Overgrepsmottaket er kun for kvinner.
FAKTA: Alle som opplever at de trenger hjelp med å håndtere en seksuell hendelse, er velkomne til å søke denne hjelpen på overgrepsmottaket, uansett kjønn og legning.

MYTE: Dersom man blir undersøkt på overgrepsmottaket, vil alle med tilgang til helsejournalen din få vite om det.
FAKTA: Opplysningene fra overgrepsmottaket lagres bak en egen brannmur, som ikke er tilgjengelig for noen andre, inkludert helsepersonell. Dermed vil ikke for eksempel fastlegen eller tannlegen din kunne lese om besøket i etterkant.

MYTE: Man må være folkeregistrert eller på andre måter «tilhøre» byen for å oppsøke overgrepsmottaket i Oslo.
FAKTA: Dersom man søker hjelp på overgrepsmottaket i Oslo vil man ikke bli sendt vekk, uansett hvilket helsedistrikt man opprinnelig tilhører.

Kilde: Overgrepsmottaket i Oslo

ANONYMT: Man trenger ikke å vente sammen med andre pasienter hvis man oppsøker overgrepsmottaket

BESKYTTET: Man er ikke nødt til å gjennomføre en medisinsk undersøkelse hvis man oppsøker hjelp på overgrepsmottaket.

MEDFORFATTER: Overlege Dina Midttun har vært med på å forfatte tilleggsundersøkelsen til SHoT, som viser at mange studenter har opplevd uønskede seksuelle erfaringer.

UNIVERSITAS
Torsdag 5. november 2026

Palestinsk studentaktivist vinn fredspris

22 år gamle palestinske Mohammad Hureini får Studentanes fredspris 2027. Han kjempar ein dagleg kamp mot Israels okkupasjon på Vestbreidda.

Temaord

Tekst Marius Moldsvor

VINNAR: Mohammad Hureini (22) risikerer mykje for å dokumentere Israels okkupasjon på Vestbreidda. FOTO: STUDENTENES FREDSPRIS / AXEL BRUNDELL

– Som palestinar blir du fødd inn i denne uretten. Rettane dine er tatt frå deg, sjølv før du blir fødd.

Det seier Mohammad Hureini (22) til Universitas etter at han blei annonsert som vinnaren av Studentanes fredspris 2027 sist laurdag.

– Då eg fekk vite at eg hadde fått prisen, gav det meg meir håp. Det viser at folk framleis ser til oss i denne utruleg vanskelege perioden til mitt folk, under kolonisering og okkupasjon som bryt ned stabiliteten vår.

– Særleg er det sterkt fordi prisen kjem frå Noreg og fordi eg ser kor mykje det norske folket står saman med palestinarane i denne tøffe tida.

Arrestert elleve gonger

Han kjem frå det palestinske samfunnet Masafer Yatta, som ligg sør på den okkuperte Vestbreidda. Området består av rundt 25 landsbyar som har vore prega av aukande vald frå israelske busetjarar, risiko for fordriving og store restriksjonar på bevegingsfridomen, noko Amnesty fleire gonger har dokumentert.

På 1980-talet oppretta også det israelske militæret eit skytefelt i dette samfunnet.

– Dette skytefeltet var eit påskot for å rettferdiggjere etnisk reinsing og gi rom for utviding av ulovlege busetjingar på palestinsk land, meiner Hureini.

I 2017 grunnla han og broren grasrotinitativet Youth of Sumud, som arbeider for å engasjere unge i arbeidet med menneskerettar, fred og retten til utdanning. Eit av dei viktigaste tiltaka har vore å følgje skulebarn til skulen for å beskytte dei mot busetjarvald.

Hans aktivisme har ikkje kome utan personlege konsekvensar.

– Eg byrja med aktivisme då eg var 13 år gammal og blei arrestert åtte gonger før eg fylte 18, og totalt elleve gonger til no.

Han påstår at Israel systematisk jobbar for å teie alle som snakkar om israelske overgrep.

Vestlege medium er medskuldige i folkemord og etnisk reinsing

Mohammad Hureini (22), vinnar av Studentanes fredspris

– Det er prisen ein må betale for dette. Familien min har lenge kjempa med ikkje-valdeleg motstand mot okkupasjonen og alle i familien min har blitt råka av Israel.

– For meg er meininga med livet å kjempe mot urett, uansett kva det kostar. Dersom vi stoppar og er redde, kven skal då snakke og kjempe for rettane våre?

Ein brutal studiekvardag

Mohammad fortel om ein tøff kvardag som student ved Birzeit-universitetet nord på Vestbreidda, som til saman har vore stengt i 50 månadar av det israelske militæret. Etter 7. oktober 2023 fortel også Hureini at valden har auka i omfang, noko rekordhøge tal frå analysebyrået Acled underbyggjer.

– Mellom Masafer Yatta og universitetet mitt er det ei reise som maksimalt burde ta ein time og tjue minutt. Eg har derimot på det verste brukt tolv timar på å kome meg heim på grunn av dei over 1000 kontrollpostane som Israel har innført på Vestbreidda. Dette for å kontrollere rørslene og fridomen til palestinarar.

Dette er målretta angrep for å øydeleggje palestinsk utdanning

Mohammad Hureini (22), vinnar av Studentanes fredspris

– Det avheng av humøret til dei israelske soldatane om dei vil sleppe deg gjennom eller ikkje.

Hureini forklarar korleis Israel aktivt angrip palestinsk utdanning med vald og skuldingar om at studentar blir lært opp til terrorisme.

– Studentar har blitt drepne ved universitetet mitt, og det israelske militæret har fleire gonger invadert campus for å fengsle studentar. Dette er målretta angrep for å øydeleggje palestinsk utdanning, hevdar han.

– Romantiserer eit kolonialt regime

Han viser til kva ideologi staten Israel er bygd på for å forklare desse angrepa.

– Det er ikkje berre Netanyahu-regjeringa som er problemet. Det er ein stat som er bygd på ideologien sionisme, som brukar namnet til det jødiske folket og utnyttar det til å utføre umenneskelege handlingar mot menneskeslekta, slik vi ser i Gaza og på Vestbreidda.

Hureini rettar også skyts mot Vesten og USA, som han meiner er medskuldige i folkemord.

– Vestlege medium er medskuldige i folkemord og etnisk reinsing gjennom fleire tiår, og romantiserer eit kolonialt regime, hevdar han.

På Instagram postar han videoar av busetjarvald for å dokumentere korleis hus og skular blir øydelagde med rå kraft.

– Det sterkaste våpenet mitt mot dette er kameraet mitt, som eg har brukt for å dokumentere og vise verda sanninga om kva som skjer i Palestina, avsluttar han.

Ein verdig vinnar

– Han viser eit enormt mot i kampen for menneskerettar, og er ein svært verdig vinnar av Studentanes fredspris, seier Henriette Reierson Johnstone, leiar for fredspriskomiteen og SAIH, i ei pressemelding.

– Kvifor er det viktig med ein eigen fredspris for studentar?

– Når det gjeld å skape positiv endring i verda, er det svært ofte studentar som står fremst i kampane, særleg for retten til utdanning. Mange av desse får ikkje mykje merksemd for sitt arbeid og difor handlar Studentanes fredspris om å gje anerkjenning til studentar som står fremst i arbeidet for fred, seier Julie Rose Godal, leiar for Studentanes fredspris.

Universitas har lagt fram kritikken for den israelske ambassaden, men dei svarte ikkje før avisa gjekk i trykken.

Studentanes fredspris

+ Blir tildelt ein student eller studentorganisasjon som jobbar for menneskerettar, fred og demokrati.
+ Delast ut på vegner av alle norske studentar.
+ Eit samarbeid mellom Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond (SAIH), Norsk Studentorganisasjon (NSO) og Den Internasjonale Studentfestivalen i Trondheim (ISFiT).
+ Blir gitt ut annankvart år og blei etablert i 1999.
+ Årets vinnar er studentaktivist Mohammad Hureini (22) frå Palestina, som brukar sin plattform på sosiale medium til å dokumentere Israels okkupasjon på Vestbreidda.
+ Hureini vil sjølv vere til stades når prisutdelinga skjer den 14. februar under ISFiT-festivalen i Trondheim.

Kilde: Vestibulum, SIT, EU

universitas@universitas.no

HUNDREVIS: NØKO samlet over 200 deltakere fra blant annet universitetene, organisasjonslivet og offentlig sektor.

Kan studenter være en nøkkel i å forandre vårt økonomiske system?

Hvorfor klarer vi ikke å løse alle krisene vi står ovenfor? Spørsmålet trakk hundrevis til en utradisjonell økonomi-konferanse.

Økonomi

Tekst og foto Johannes Lundvoll

– NØKO-konferansen ble laga for å være en møteplass som belyser behovet for å tenke nytt om vårt økonomiske system og se på nye måter å tenke økonomi på.

Det sier Thea Birgitte Erfjord, lederen i miljøorganisasjonen Spire. De var med å arrangere konferansen, som gikk av stabelen 27. oktober. Hun er fornøyd med over 200 deltakere på konferansen, som har undertittelen «En ny økonomi som setter folk og natur i sentrum».

– Klarer ikke løse problemene

Lederen i Spire mener måten vi organiserer økonomien på i dag hindrer oss i å løse krisene vi står ovenfor.

– Mange av løsningene som blir foreslått, klarer ikke å løse problemene på de mange krisene vi har, som klimakrisa, ulikhetskrisa og naturkrisa. Det handler mye om hvordan økonomien vår er organisert, med fokus på kortsiktighet, isolerte løsninger og profitt.

Hun jobber for en økonomi som orienterer seg etter noe annet enn vekst.

– I Spire jobber vi for en vekstfri utvikling. Vi burde styre etter å skape gode liv for alle innenfor planetens tålegrenser. OECD har blant annet sagt at vi må flytte oss bort fra ideen om at økonomien skal vokse først, også skal vi omfordele og rydde opp etterpå. FN har også tatt initiativ til et veikart for å avskaffe fattigdom uten vekst.

Erfjord trekker fram noen konkrete eksempler på vekstfri utvikling.

– Tiltak som seks-timers arbeidsdag, færre *bullshit*-jobber, reklameforbud, 10-minuttersbyen og å skalere opp gode vekstfrie initiativer som allerede eksisterer, som flere andelsgårder og kooperativer.

Følt seg «fringe»

– Man kan ofte tenke at man er litt radikal når man snakker om økonomisk systemendring, men jeg tror egentlig det er veldig mange som ønsker seg større systemendringer, sier Spire-lederen.

Det har student Steffi Van Den Branden kjent seg igjen i:

– Jeg har lenge vært interessert i smultringøkonomi og post-growth økonomi, men har følt meg litt «fringe» når jeg nevner det til andre.

Hun studerer bioøkonomi på NMBU, sammen med Julian Akuffo-Mensah. Studiet går ut på å bruke biologiske ressurser for å skape verdier, for eksempel biodrivstoff. Begge tar med seg håp og inspirasjon etter konferansen.

– Jeg tar med meg håp om at det er så mange som faktisk tenker og føler det samme, om at vi må sette mennesker og planeten i sentrum, sier Van Den Branden.

– Jeg ble inspirert av å se så mange, både unge og eldre, møtes med et felles mål, sier Akuffo-Mensah.

De mener også at konferansen var relevant for studiet deres.

– I bioøkonomi blir planetære tålegrenser og bærekraft mye nevnt, men her gikk vi mer inn i det. Mye i bioøkonomi er heller ikke lønnsomt i dag, det føles litt som at det økonomiske systemet spenner ben på oss. Da var det veldig fint å se at det finnes andre systemer som kombinerer menneske, natur og planet.

POSITIVT: Bioøkonomi-studentene Steffi Van Den Branden og Julian Akuffo-Mensah fikk både håp og inspirasjon ut av konferansen.

Hva kan studenter gjøre?

Vi spurte tre av foredragsholderne på konferansen om hva de ser for seg studenter kan gjøre i arbeidet med et nytt økonomisk system.

Danske Jacob Rask er programsjef i BLOXHUB og forsker på bærekraftig byutvikling. Da han begynte å studere økonomi, måtte han forlate Danmark.

– Det fantes ingen økonomiutdanning som tok utgangspunkt i at det var behov for motvekst. Jeg måtte dra til England.

Selv om ideene om motvekst og smultring-økonomi har spredt seg verden rundt, mener han det har fått lite effekt på undervisningen på de økonomiske instituttene.

– Man kan av og til føle at man går i en ørkenvandring.

Han synes det er synd at disse teoriene har fått veldig lite innpass hos de økonomiske instituttene.

Strukturene vi har i dag er lite tjenlige for oss som samfunn

Arild Vatn, professor emeritus, NMBU

– Jeg tror at det kun kommer til å skje forandringer hvis flere og flere av studentene engasjerer seg. Den eneste grunnen til at folk som meg blir invitert til å tale er at studenter etterspør det. Lag studiegrupper og arrangementer, oppfordrer han.

Universitetene som et økonomisk økosystem

Amerikaneren Sarah McKinley, ekspert på Community Wealth Building, holdt et foredrag om å holde pengene i lokaløkonomien, istedenfor at pengene skal forsvinne ut av lokalsamfunnet.

– Studentene spiller en svært viktig rolle. Dere kan påvirke universitetsledelsen til å tenke gjennom hvordan de driver sin økonomiske virksomhet.

Hun mener universitetene må innse at de ikke bare er kunnskapsinstitusjoner, men også økonomiske aktører.

– De tilbyr ikke bare utdanning, de kjøper inn varer og tjenester, og de utnytter arealer på bestemte måter. De ansetter mange mennesker, og ikke bare lærere, professorer og forskere. Universitetene utgjør i seg selv et helt økonomisk økosystem.

– Lite tjenlige for oss som samfunn

Arild Vatn, professor emeritus fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), har forsket på økologisk økonomi. Han mener og vi må stille krav til undervisninga.

– Slik at dere får oppdatert undervisning på denne typen problemstillinger og hva som beveger seg innenfor feltet bærekraftig økonomi,

– Da kan vi tenke på andre måter å organisere samfunnet på og hvordan en god del av de strukturene vi har i dag er lite tjenelige for oss som samfunn.

UTENRIKS

Utenriksredaktør: Nora Ingeborg Geiran Dingstad
noraingeborg@icloud.com 995 75 997

STUDENTPROTESTENE I EUROPA:

På innsiden av protestene i Frankrike

MANGEFASSETERT FOLKEMENGDE: «Napoleon», fagforeningsrepresentanter og gen Z-bevegelsen står samlet under samme sak.

ORGANISERT: Gen Z-bevegelsen og Gule vester organiserer dagens demonstrasjon. Beredskapsråd i møte med politivold følger med.

PLIKT: For musikkvitenskapstudent Adbelhamid Belaid er det en selvfølge å ta til gatene.

Studentene i Frankrike utsettes for politivold og demonstrasjonsforbud, ifølge FN. Misnøyen driver kampen fremover.

Studentopprør

Tekst og foto Theo Salinas Odegard

Kollektivtransporten står stille når Universitas er i Marseille den 24. oktober, og flere butikker i sentrum har polstret vinduene etter forrige ukes protester. Likevel strømmer folk til fots mot samlingspunktet utenfor Saint-Vincent-de-Paul kirken der dagens demonstrasjon finner sted.

Folkehavet er blandet: Det er mange unge, men også flere eldre og småbarnsfamilier. Flere demonstranter har kledd seg i ulike kostymer, og vi ser både Batman, vandrende bananer og en demonstrant ikledd Napoleons offiseruniform.

Det ropes vekslevis mot høyreekstremisme og politivold. Politiet våker over folkemengden, og vi blir grundig sjekket før vi slipper frem til startstedet.

Dagen etter demonstrasjonen møter vi musikkvitenskapsstudent Abdelhamid Belaid (24), som gikk i toget. Han har demonstrert før, men sier han er mye mer engasjert nå.

– Fordi situasjonen krever det, sier han.

Demonstrasjonen gikk livlig for seg med fredelig marsj mot triumfbuen på Port d´Aix der marsjen skulle ende. Kampropene runget. Så kommer et drønn. Tåregass steg opp av folkemengden. Barn skrek og folk fikk panikk.

Lengre frem var demonstranter i full konfrontasjon med politiet. Politiet fortsatte å skyte tåregass mot demonstrantene. Demonstrantene svarte med fyrverkeri.

Retten til å demonstrere

Frem til et par timer før hadde regionmyndighetene forbudt demonstrasjoner, før det ble opphevet. For Belaid handler det om noe større. Selve retten til å demonstrere har vært truet, mener han.

Våre grunnleggende rettigheter står på spill

Abdelhamid Belaid (24), musikkvitenskapstudent ved universitetet Aix-Marseille

– Det er en rettighet. Det står i grunnloven. Det er nettopp våre grunnleggende rettigheter som står på spill, sier han.

Protestene startet med misnøye rundt læringsforhold blant videregåendeelever, men har spredd seg til andre grupper. Nå dreier det seg om høye levekostnader, misnøye med statens prioriteringer og høyreekstremisme.

– Det er en sammensmelting av kampene. Det er krav fra mange ulike sosiale grupper som krysser hverandre, sier han.

«Gen Z/Gule vester» står det på plakatene som inviterer til demonstrasjonen den 24. oktober, et tegn på at den kjente franske protestbevegelsen delvis er med på å arrangere.

Offentlig vold

Den 23. oktober begikk en 39-år gammel franskmann et rasistisk motivert terrorangrep i kommunen Trappes i Frankrike der én person mistet livet og flere ble skadet. Belaid mener staten feilprioriterer ved å dedikere midler til å straffe demonstranter.

– Du har mindreårige, folk som er maks 21 år som har sittet 72 timer i varetekt. De har fått fengselsstraffer på flere måneder bare for å ha demonstrert. Styresmaktene prøver å anklage folket for å demonstrere.

– Når jeg ser det blir jeg helt rasende. Man må ta til gatene.

Han forteller videre om hvordan flere demonstranter har blitt lemlestet i møte med politiet.

– Politiet bør innse at kampene som utkjempes i dag, også angår dem indirekte. Disse menneskene lider også under dagens system.

– *Har politivolden økt den siste tiden?*

– Den har alltid eksistert. I dag er det bare slik at staten ikke lenger legger skjul på den. Staten erkjenner at politiet er voldelig, at det foregår undertrykkelse og at våre grunnleggende rettigheter blir krenket, og at presidenten ikke bryr seg en dritt om det, mener han.

Frankrikes innenriksminister Laurent Nuñez roste mandag 2. november politiets «ekstraordinære innsats» under protestene, mens politiets tilsynsorgan IGPN etterforsker flere titalls saker om voldsbruk, ifølge BFMTV.

Dette er en global bevegelse. Ungdommen reiser seg

Abdelhamid Belaid (24), musikkvitenskapstudent ved universitetet Aix-Marseille

Del av noe større

Belaid ser protestene i Frankrike som en del av noe større. Han peker på studentprotester i blant annet Italia, Albania og Serbia.

– Dette er en global bevegelse. Ungdommen reiser seg, sier han.

Han mener unge har fått nok av «statens vold» og «statens undertrykkelse».

– Det er normalt at de unge gjør opprør.

Til dem som er redde for å gå ut, har han ett budskap:

– Man må ikke gi etter for frykten. Det er mulig å forandre ting.

Politiet i Marseille er forelagt kritikken som rettes mot dem i denne saken. De har ikke svart før avisen ble trykket.

FOTO: ADRIAN HEGGEM MISFJORD

FEIRER: Unge serbere jubler over studentlistas valgseier.

– Vi er blitt omtalt som terrorister

Studentlista i Serbia vant valget i oktober. Nå lover de å ansvarliggjøre de som har stått bak korrupsjon og misbruk av offentlige midler og stillinger.

Serbia

Tekst Marwa Farkhari

– At studentbevegelsen klarte å opprettholde mobiliseringen i nesten to år siden ulykken i jernbanestasjonen i byen Novi Sad i 2024, er helt fantastisk, sier norsk-serbiske Tea Djordjevic (24).

Høsten 2024 raste taket på togstasjonen i byen Novi Sad i Serbia. Det førte til store protester, som endte med at det ble lyst ut valg i Serbia i oktober i år. 25. oktober vant Studentlista det valget. De fikk 140 av 250 seter i den serbiske nasjonalforsamlingen.

Djordjevic flyttet til Norge da hun var åtte år gammel, men har fortsatt familie og venner som hun besøker årlig i Serbia. Hun følger med på de politiske endringene i hjemlandet og var valgobservatør på valgdagen. Studentenes seier er et svar fra det serbiske folket mot et ønske om politisk endring, mener hun.

– Folk trodde ikke ting kunne endres i det hele tatt. Derfor ble Studentlista noe nytt.

Ujevn tilgang til offentlige stillinger

Serbias progressive parti (SNS), som har ledet Serbia siden 2014, har vært assosiert med korrupsjon, mangel på åpenhet og fravær av politisk ansvarlighet.

Djordjevic peker på at det lenge har vært vanlig å få offentlige stillinger hvis man ikke tilhører SNS.

Ifølge Varieties of Democracy (V-Dem) er tilgangen til offentlige stillinger ujevnt fordelt mellom de som er vanlige innbyggere, sammenlignet med de som har partipolitisk tilknytning. Minst én av fire personer som er kvalifisert til offentlige stillinger, får ikke disse. Dette har ført til økende mistillit til offentlige institusjoner, mener Djordjevic.

– Det er jo noe som påvirker vanlige folks hverdag direkte når tilgangen til en en stilling eller en offentlig tjeneste er knyttet til politiske forbindelser. Det svekker både staten og muligheter for vanlige folk, mener hun.

– Vi blir omtalt som utenlandske agenter

Veljko Budisavljevic (26) tar en bachelor i historie ved Universitetet i Novi Sad. Han forteller at han ikke kunne se for seg at Studentlista skulle vinne valget.

– Vi har alltid toppet statistikken på korrupsjon, ufri presse og svake rettsstatlige prinsipper.

Det er særlig den ufrie pressen som kan true oppbyggingen av demokratiet i landet, mener Budisavljevic.

– Vi må få en fri presse. Pressen vår har vært, og er fortsatt, kontrollert av den avgåtte presidenten Aleksandar Vučić, hevder han.

Budisavljevic mener det er påfallende at pressen og media har makt til å fortelle det han kaller usanne historier. For eksempel om de som startet denne studentbevegelsen, og legger til:

– Vi er blitt omtalt som terrorister, utenlandske agenter og det at taket på togstasjonen kollapset i 2024, var organisert av terrororganisasjoner.

OVERRASKET: Veljko Budisavljevic trodde ikke Studentlista kunne vinne valget.

OPTIMIST: Tea Djordjevic ser lyst på hva den nye regjeringen kan få til.

KAN LÆRE: Nick Sitter mener Serbia har lærdom å hente fra nabolandet Ungarn når det gjelder å danne den nye regjeringen.

– En bratt læringskurve

Nick Sitter, professor ved institutt for rettsvitenskap og styring ved Handelshøyskolen BI i Oslo, har forsket på demokratisering i Sentral-Europa. Han mener at mobiliseringen i befolkningen er noe som har vært forventet for Serbia.

– Avdemokratisering og demokratiseringsprosesser er en type dynamikk som man ser i nabolandene til Serbia også.

Han viser til Ungarn, der demokratinivået dalte etter at Viktor Orban kom til makten for andre gang i 2010. Sitter mener at hans avgang i vår kan ha hatt en smitteeffekt på Serbia.

Studentlista som vant valget i Serbia består blant annet av akademikere, leger, studenter og aktivister, som ikke har tidligere politisk erfaring. Sitter viser til at Peter Magyar, som vant valget i Ungarn, stod i en liknende situasjon.

– Han valgte inn personer i regjeringen som hadde høy kompetanse på sine områder, fra blant annet offentlig sektor og næringslivet.

Det er enda ikke klart hvem som skal sitte i den nye regjeringen i Serbia. Sitter mener de kan lære av Ungarn.

– De som tok over i regjeringsposter i Ungarn hadde en mindre bratt læringskurve fordi Magyar valgte personer med riktig kompetanse til riktig posisjon.

Rom for læring

Sitter er optimist når det gjelder Studentlistas løfte om å ansvarliggjøre myndighetene i tiden fremover og legger til:

– Serbia kan se til Ungarn når det gjelder å stille til ansvar de som har misbrukt sin posisjon.

Sitter peker på eksempelet med nabolandet Ungarn. Han mener det er en oppskrift på hvordan Serbia kan få påtalemyndighetene i landet til å ta ut tiltale mot de som har brutt lover og regler.

En ny mulighet for de unge

Selv om den nye regjeringen ikke har tradisjonell partipolitisk erfaring, mener Djordjevic at dette kan være en mulighet, samtidig som det kan være en utfordring.

Pressen vår har vært, og er fortsatt, kontrollert av den avgåtte presidenten Aleksandar Vučić

Veljko Budisavljevic (26), historiestudent

– Når man går fra å være en protestbevegelse til å ta ansvar for å styre et land, så vil det naturligvis oppstå en del diskusjoner og behov for kompromisser, blant annet når det gjelder økonomisk politikk og utenrikspolitikk.

Hun understreker at det likevel er fantastisk å se en så stor endring i Serbia.

– For meg har det alltid vært trist å se unge og flinke mennesker som forlater landet, akkurat som mine foreldre gjorde for veldig mange år siden.

universitas@universitas.no

Studentlista vinner valget i Serbia

+ Kollapsen av et takoverbygg på jernbanestasjonen i byen Novi Sad i Serbia i 2024 ble et symbol for korrupsjonen i landet.
+ Ulykken skapte store protester i landet, og ble starten på en nesten to år lang studentbevegelse.
+ Da det i høst ble lyst ut valg i landet, stilte bevegelsen med sin egen liste.
+ Det progressive partiet (SNS) har ledet landet siden 2012.
+ 25. oktober i år vant Studentlista valget.

Kilde: BBC

KULTUR

Kulturredaktør: Gyri Høiset
gyrih@hotmail.no 941 41 494

En siste kveld i farmasøytenes hus

DROGEROMMET: Tiden ser nesten ut til å ha stått stille i drogesamlingen, der glass med tørkede planter og røtter fortsatt fyller de originale skapene.

Mellom grønne glasskap, gamle laboratorier og den monumentale trappen sitter minnene fortsatt i veggene. Farmasøytene tar et siste farvel med den gamle bygningen på Nedre Blindern.

Farmasibygningen

Tekst Gyri Høiset
Foto Kanum Hovland

– Å, så svinger vi på seidelen igjen. Hei, skål!

I overkant av 70 glass med crémant løftes i været idet både nåværende og pensjonerte farmasøyter synger en drikkevise i kor. Strofen er visst kjent for alle som har vært i besittelse av sangboken Pharmacanto, en samling faglige og humoristiske viser for farmasistudenter.

Vi befinner oss i Farmasibygningens vestibyle denne høstkvelden. Blinderns eldste bygning har helt siden den ble reist for nesten hundre år siden huset universitetets farmasistudenter. Nå forsvinner farmasøytene fra Nedre Blindern for godt, og dørene til Farmasibygningen lukkes for restaurering inn i det kommende året.

Farmasøytisk institutt har nå flyttet over t-banesporene, og inn i den nye Livsvitenskapsbygningen på Gaustad. Til tross for at studentene har hatt behov for oppdaterte fasiliteter, samt laboratorier og utstyr, er det mange følelser knyttet til det gamle funkisbygget fra 1932. Sterkest er nok minnene som tilhører den eldre garde.

Et siste farvel

Da det ble kjent at instituttet skulle flytte og bygningen skulle bli til Bærekraftsenteret, fikk leder i Norsk Farmasøytisk Selskap (NFS) Hege Helm flere henvendelser fra organisasjonens medlemmer.

– «Vi må jo få ta avskjed med det gamle bygget» kontaktet mange oss og sa, forklarer Helm.

Sammen med instituttleder Kathrin Bjerknes bestemte hun seg for å arrangere en kveld hvor farmasøyter skulle få vandre rundt i byggets korridorer en siste gang. Samlingen ble muliggjort med støtte fra NFS, og bidro til at instituttet kunne ta imot gjestene midt i flytteprosessen. De 70 plassene de la ut for arrangementet «Down the memory lane» ble fulltegnet på bare noen få timer.

– Nesten som en Karpe-konsert, påpeker Bjerknes.

Helm forklarer at denne kvelden er viktig for mange. Farmasibygningen har for flere opptrådt som et slags hjem i løpet av studietiden deres. Flere av de besøkende denne kvelden har ikke vært i bygningen på flere tiår. Andre har gitt jevnlige besøk, noen i form av å undervise på instituttet.

Farmasøytisk institutt er ikke et bygg, men alle de gode folkene

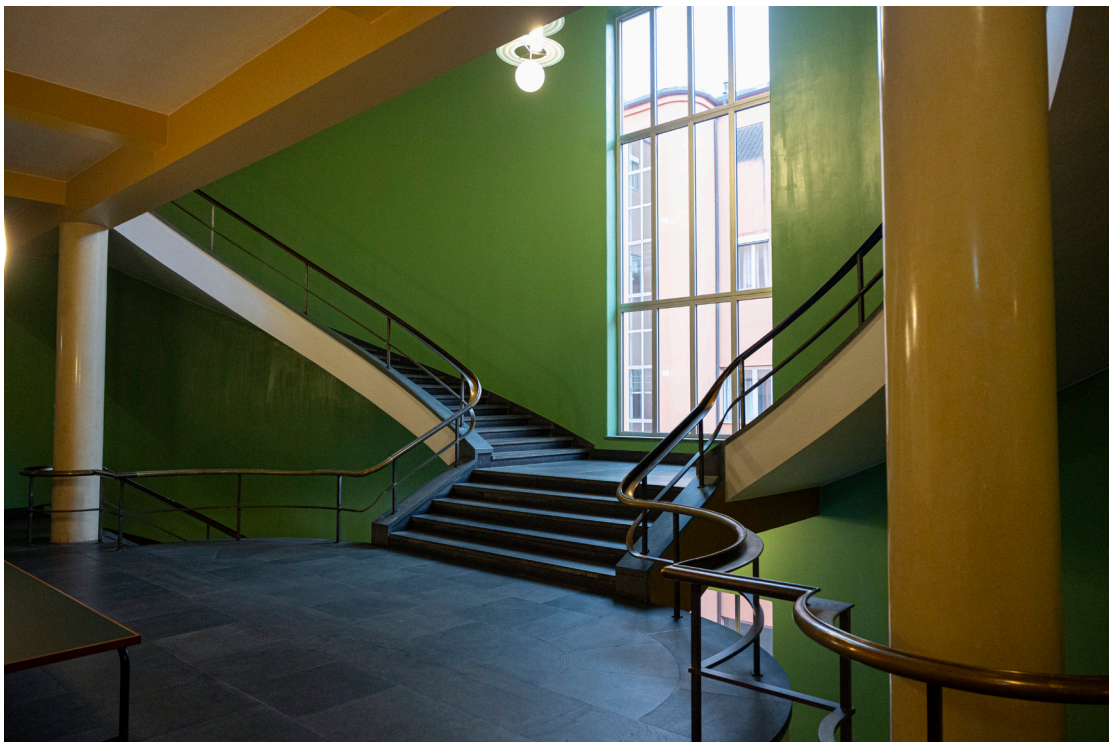
Kathrin Bjerknes, instituttleder ved Farmasøytisk institutt

Byggets hjerte

Den monumentale trappen foran oss strekker seg over tre av bygningens fire etasjer. Trapperommet, som er fredet som kulturminne, er selve kronjuvelen på funkisverket. Eplegrønne vegger og sennepsgule detaljer utsmykker den mektige vestibylen. Gulvet er lagt i skifer, og to søyler i marmor rammer inn trappene. Gjennom trappeoppgangens vinduer kan man skimte den korallfargede bakgården.

Etter en velkomsttale holdt av Helm og Bjerknes blir selskapet invitert opp trappene til tredje etasje. Farmasøyter i alle aldre beveger seg iherdig oppover trappetrinnene. Eller, det er kanskje å ta i litt. De færreste av deltakerne er under 40, og flesteparten befinner seg i 50-80-årsalderen.

I toppen av trapperommet blir

FUNKISFARGER: Trapperommet fikk de originale funkis-fargene sine under byggets rehabilitering på tidlig 2000-tallet.

vi møtt av en sylinderformet lysekrone i syv glassetasjer. Den ikoniske lysekronen ble tegnet i 1931 av Finn Bryn og Johan Ellefsen, arkitektene som tegnet selve Farmasibygningen. De har forøvrig tegnet det originale interiøret i bygget også. For ikke å glemme det meste av nedre Blindern slik vi kjenner denne delen av campus i dag. Både astrofysisk, fysisk, kjemisk og farmasøytisk institutt er resultater av universitetets arkitektkonkurranse, som Bryn og Ellefsen vant i 1926.

Vi blir geleidet gjennom korridorene og videre inn til et av etasjens nyere auditorium.

Milliardærer, gambling og sprit

Før farmasøytene skal slippes løs ut i gangene, skal vi få høre mer om byggets opprinnelse fra kunsthistoriker Bjørn Vidar Johansen. Han er avdelingsleder på Museet for universitets- og vitenskapshistorie, som er en del av Kulturhistorisk museum. Han arbeider blant annet med universitetets antikvariske bygninger.

Farmasibygningen er en av juvelene våre

Bjørn Vidar Johansen, avdelingsleder på Museet for universitets- og vitenskapshistorie

– Farmasibygningen er en av juvelene våre, sier Johansen.

Det var en bygning som markerte at farmasøytisk institutt ble opprettet. Før det måtte farmasøytene ta privatisteksamener på universitetet, kan han fortelle.

– Men, farmasøytene hadde sitt eget fond. Den nye bygningen ble i prinsippet selvfinansiert.

Johansen forteller at store deler av bygningen er finansiert av brennevinsavgifter. På 1920-tallet var det forbudstid, og dermed forbudt å selge alkohol. Men med spanskesyken og andre epidemier, mente leger og helsepersonell at det var veldig sunt å drikke alkohol. Det ble tillatt at man kunne få sykebrennevin på resept hos apoteket.

– Etterspørselen etter alkoholholdig medisin går til værs. Staten legger en egen avgift på alkoholholdige medisiner, sier Johansen.

Overskuddet går til et alkoholavgiftsfond, som hjelper til med å finansiere byggeprosjektet på Nedre Blindern. For fysikk- og kjemibygningen stiller staten etterhvert opp med statlige midler, i tillegg til et overskudd fra pengelotteriet. For astrofysikk var det den amerikanske milliardæren John D. Rockefeller som i hovedsak finansierte bygget.

– Nedre Blindern er delvis finansiert av amerikanske milliardærer, gambling og sprit.

AVSKJEDSAFTEN: Instituttleder Kathrin Bjerknes (til venstre) og leder i Norsk Farmasøytisk Selskap Hege Helm samlet nåværende og tidligere farmasøyter til en siste kveld i Farmasibygningen.

Funkis på jordet

Da Farmasibygningen sto ferdig i 1932, lå den som en moderne kube midt i jordbrukslandskapet på Blindern. Bryn og Ellefsen hadde opprinnelig vunnet arkitektkonkurransen med et klassisistisk forslag, preget av søyler, kupler og tempelreferanser, forteller Johansen. Etter impulser fra utlandet vendte de seg imidlertid mot funksjonalismen.

Resultatet ble en bygning med spesialtegnede laboratorier, møbler, lamper og dørhåndtak, utformet i samarbeid med instituttets ansatte. Bak fasaden av tegl og granitt skjulte det seg glatte, fargerike vegger og et gjennomført moderne interiør.

Bygningen brøt med datidens forestillinger om hvordan et universitet skulle se ut, og enkelte kritiserte det for å likne et industribygg mer enn et universitetsbygg. Noen mente at bygget ikke signaliserte dannelse.

På villspor

Kveldens selskap blir delt inn i grupper, som alle skal fordele seg på byggets fire etasjer og dets kjeller. Én og én gruppe beveger seg i litt kaotisk rekkefølge ut på gangen. Det tar ikke lang tid før systemet rakner og en av gruppene forsvinner avgårde uten tildelt guide. Byggets mange rom er låst og uten nøkler kommer man neppe inn noe sted.

– Hvor ble det av de gamle? utbryter en av de ansvarlige for omvisningen.

Det virker som den forsvunne gruppen er sammensatt av kveldens eldste garde. Litt overivrige har de på egen hånd forvillet seg

VERNET HISTORIE: Farmasibygningen er den eldste universitetsbygningen på Blindern, og står på Byantikvarens gule liste.

PÅ VEI UT: Mellom originalt interiør og flytteesker er Farmasibygningen på vei inn i en ny fase.

TID FOR NYTT: Laboratoriene i Farmasibygningen har blitt oppgradert over tid, men bygget tilfredsstiller ikke lenger alle moderne krav.

PØLSE-PRANK: Et glass med wienerpølser på formalin blant drogesamlingen.

nede i kjelleren. Forvillet blir kanskje feil valg av ord, ettersom de tilsynelatende er gjengen med det beste kollektive minnet av bygningens kriker og kroker. Men det hele minner om en slags seanse fra *Natt på museet*.

Når vi støter på dem nede i kjellerkorridorene, er de i full gang med å mimre om studietiden. Uten hell forsøker de å åpne dør etter dør. Heldigvis får noen med nøkkelansvar kontroll på gruppen, og omvisningen kan begynne for fullt.

Fester og fellesskap

Fra kjelleren går turen videre opp igjen med heis til fjerde etasje. En korridor med lesesaler, som viser seg å være byggets tidligere festsal, bringer frem gamle minner.

Helm trekker frem en tradisjonsrik studiekultur, med gode fester. Studiet er kjent for lange tradisjoner med ball og dåp, og ikke minst mye sang. I sangboken *Pharmacanto* skrev medstudenter hilsener i hverandres eksemplarer. Helm og Bjerknes forteller om sang oppå bordene, og revy mot slutten av studieløpet.

– Vi var jo også som en veldig liten familie. Alle kjente alle, på godt og vondt, legger Bjerknes til.

Kullet hennes, som gikk ut i 1990, var ikke mer enn 40 studenter. Av disse var det 32 som fullførte, og de møtes ennå på kulltreff. Akkurat det samme gjelder for Helm, som gikk ut året før. De beskriver et tett og støttende studiemiljø.

– Slik tror jeg ikke det er lenger, dessverre. Jeg tror det har blitt veldig vannet ut etter hvert, sier Helm.

Tidens tann

Fra den tidligere festsalen går ferden én etasje ned. I tredje etasje samler deler av gruppen seg rundt en sittegruppe, også tegnet av Bryn og Ellefsen. En av de pensjonerte farmasøytene, Erik Andrew (81), mimrer tilbake til en morgen da de fant en medstudent som hadde sovet over på sofaen etter en fest på huset.

– *Hvordan kjennes det å gå rundt i disse gangene en siste gang?*

– Alt til sin tid! Det er selvfølgelig litt vemodig, men på en annen side så er det jo bra at det skjer en utvikling. Det er ikke slik at jeg gråter.

Andrew gikk ut av farmasistudiene i 1969, siden den gang har han vært professor 2 ved Farmasøytisk institutt i farmakologi og toksikologi, leder av Giftinformasjonen i Norge, og forskningssjef hos Nycomed.

– Nå er vi i farmakognosietasjen. Her er det gamle droger og planter og sånn. For da jeg studerte, var enda plantemedisin ganske viktig, vet du. Et sted her inne er den gamle drogesamlingen, forteller Andrew.

Pølser på formalin

Vi blir ført videre mot en dør lenger nede i gangen. Bak døren venter den gamle drogesamlingen. Veggene er dekket av originale, grønne glasskap som strekker seg helt opp til taket. På hyllene står rekker av glass med små etiketter på latin. De inneholder tørkede planter, røtter og andre naturstoffer fra en tid da plantemedisin sto sterkere i farmasiutdanningen.

Blant de mange glassene har det klart å lure seg inn et glass med etiketten «Botellus vindobonensis». Fra latin oversettes dette til «pølse fra Wien», eller med andre ord: «Wienerpølse».

Avdelingsleder for farmasøytisk kjemi Berit Smestad Paulsen kan fortelle oss at glasset stammer fra en gammel spøk. En gang i tiden klarte noen studenter å snike et glass med pølser på formalin inn blant den store drogesamlingen. Glasset var ikke navngitt, og professoren på den tiden lurte fælt på om noen kunne gi dem det latinske navnet på det nyeste tilskuddet til samlingen. Et par dager etterpå var glasset merket, og siden den gang har det fått lov til å stå sammen med resten av drogesamlingen.

Et bygg i endring

I tillegg til drogerommet og en av de gamle labene i tredje etasje, skal det fredede trapperommet tas vare på når bygningen rehabiliteres. Slik vil universitetet bevare og formidle byggets historie.

– Farmasøytisk institutt har jo hatt veldig dårlige forhold. Laber har vært stengt fordi de ikke oppfyller moderne krav. Nye fasiliteter har vært helt nødvendig, sier Johansen.

Samtidig mener han at Blindern risikerer å miste en viktig historisk arv når den tidligere laboratoriebygningen blir en såkalt tørr bygning. Derfor blir det avgjørende at fagmiljøet som flytter inn videreutvikler med respekt for det gamle.

– Det tror jeg Senter for global bærekraft er en veldig god enhet for, sier Johansen.

Helm og Bjerknes håper også at sporene etter farmasien får leve videre. De er ikke bekymret for hverken byggets eller instituttets fremtid. De tror at folk stort sett har forståelse for at bygget er utdatert, og at ingen har noen vonde følelser tilknyttet flyttingen. I Livsvitenskapsbygningen er instituttet nå samlet under ett tak i tidsriktige og moderne lokaler, etter år med undervisning og virksomhet på flere steder på campus.

– Farmasøytisk institutt er ikke et bygg, men alle de gode folkene, legger Bjerknes til.

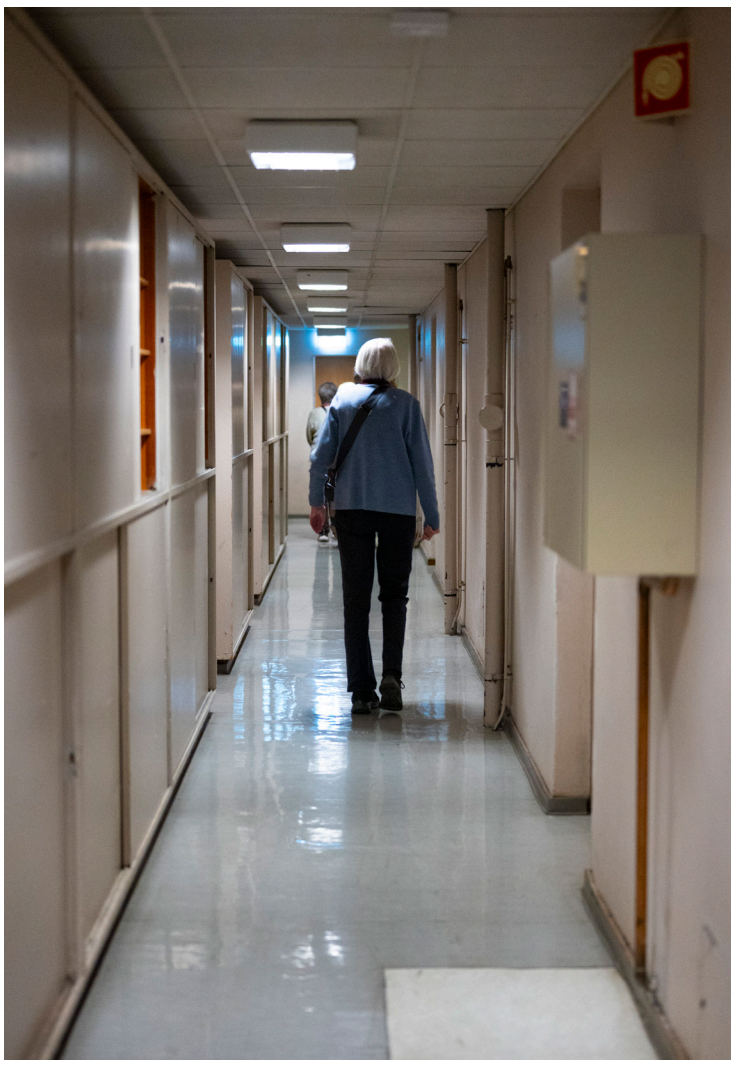
universitas@universitas.no

Nedre Blindern er delvis finansiert av amerikanske milliardærer, gambling og sprit

Bjørn Vidar Johansen, avdelingsleder på Museet for universitets- og vitenskapshistorie

ET GJENSYN: Erik Andrew (81) fullførte farmasistudiet ved UiO for 57 år siden. Nå er han tilbake i Farmasibygningen for å ta farvel.

SISTE RUNDE: En tidligere student vandrer gjennom Farmasibygningen før dørene stenger for rehabilitering.

Nasjonalbiblioteket

Diskoteket

En festival om musikk

Bestillingsverk: Biosphere • Dag Johan Haugerud om Jahn Teigen
Bendik Giske og Synne Skouen • Joikens mange veier til overlevelse
Trekkspillets historie: Stian Carstensen og Amalie Kinsarvik Tvilde
Helge Gaarders fotografier • Klubb for folk som legger seg tidlig +++

6.–7. november 2026

Se hele programmet på nb.no/diskoteket-2026

UNIVERSITAS
Torsdag 05. november 2026

IDÉ

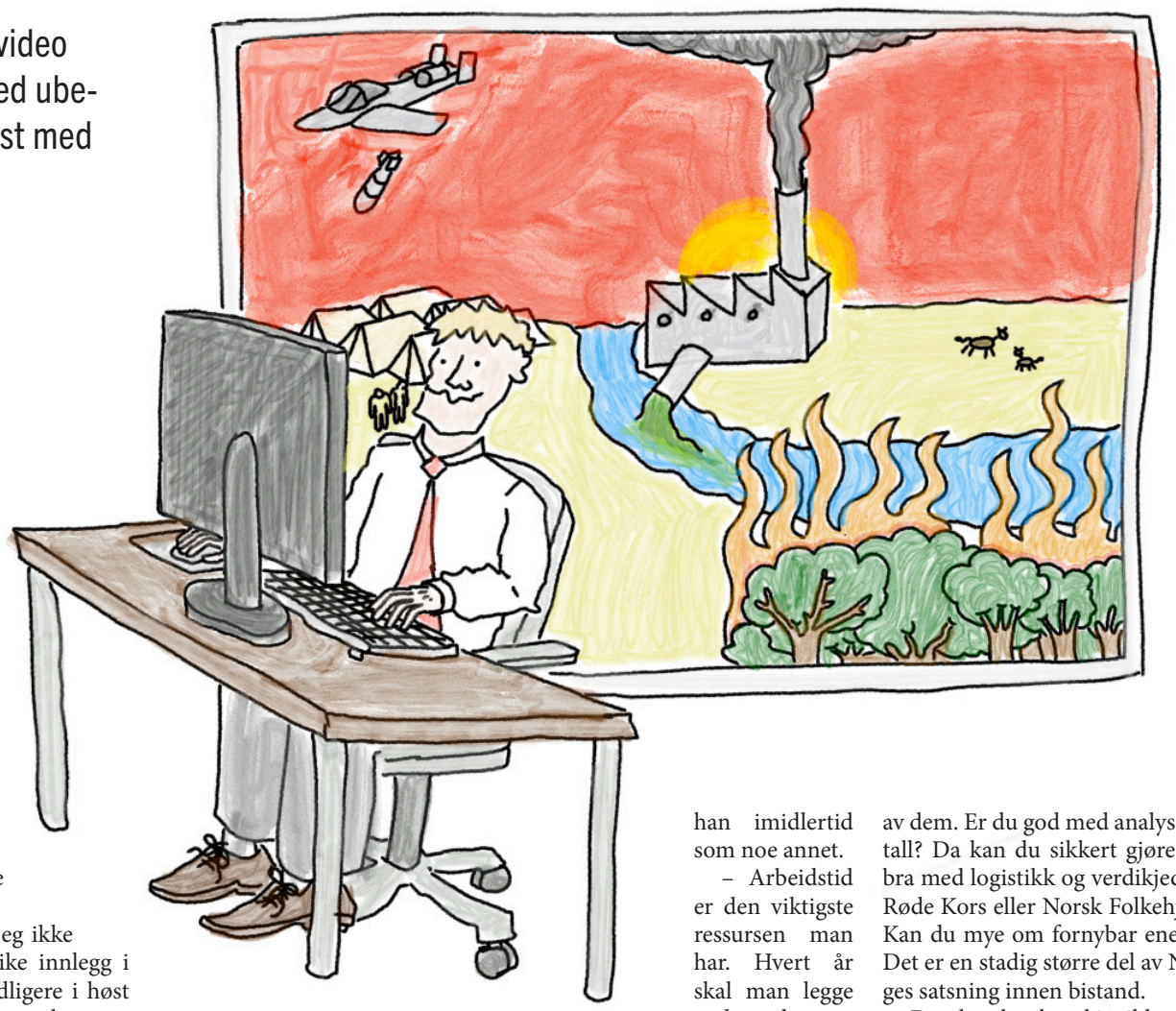
Idé- og debattredaktør: **Albert Randsborg**
albertrandsborg@gmail.com 938 27 476

Hvorfor jobber ingen av de smarteste med å løse verdensproblemer?

En dag i løpet av fjoråret kom jeg over en video på sosiale medier av en rødhåret mann med ubestemmelig engelsk som gestikulerte intenst med hendene. Mannen var Rutger Bregman.

Moralsk ambisjon

Tekst Anders Nyeggen
Illustrasjon Anders Nyeggen

«En venn av meg kaller det kunnskapens Bermuda-triangel: konsulentvirksomhet, finans og forretningsjuss. Folk starter studiet med store ambisjoner, blir sugd inn i en av disse bransjene, og så ser vi dem aldri igjen.»

Rutger Bregman har et dempet toneleie og er aldri langt unna latteren når han snakker. Foran ham sitter et kull med studenter som tente lys. «Jeg vedder på at dere skrev noen skikkelig svulstige motivasjonsbrev for å komme inn hit. Hvor mange skrev om å redde demokratiet? Miljøet?». Hender skyter i været. «Hvor mange har nå fått en trainee-stilling i bank? Konsulentvirksomhet?». I salen spres det nervøs latter og blikk.

Videoen, fra en panelsamtale på Harvard, sendte umiddelbart tankene tilbake til min egen tid som student på Energi og Miljø på NTNU. Visst var vi ambisiøse ved studiestart. Mellom runder med hundre spørsmål ble det snakket om solceller og karbonfangst. Nå, et par år etter endt studie, hadde et økende antall innlegg på Linkedin informert meg om traineestillinger i både oljebransjen og våpenindustri besatt av tidligere klassekamerater.

Jeg mistenker at jeg ikke er alene om å få slike innlegg i Linkedin-feeden. Tidligere i høst kunne man lese om produsenter av forsvarsmateriell som Nammo og Kongsberggruppen på karrieredagene på Universitetet i Oslo (UiO) her i Universitas, og i forrige utgave av Trondheims studentavis Under Dusken om påståtte internarrangementer i regi av overvåkningsfirmaet Palantir på NTNU. De utspurte studentene nevner jobbsikkerhet i en usikker tid. Fra utsiden ser det mer og mer ut som om en fremtid som boligeier og gjeldfri for mange går på bekostning av egen idealisme.

Slutt å kast bort talentet ditt

«Slutt å kast bort talentet ditt og gjør en forskjell» svarer Rutger med glimt i øyet når ordstyreren på Harvard spør ham hva hun bør gjøre med karrieren sin. Hun forteller om oppveksten i India og hvordan hun var besatt av å utrydde fattigdom, helt til hun som nyutdannet ble tilbudt en stilling som bedriftsrådgiver hos et stort firma i New York.

«Slutt å kast bort talentet ditt og gjør en forskjell» er også mantraet på forsiden av Bregmans seneste bok, *Moralsk Ambisjon*. I boken beskriver den nederlandske historikeren hvordan millioner av mennesker sitter fast i kjedelige, meningsløse, og av og til skadelige jobber. Motgiften mot dette kaller han for nettopp moralsk ambisjon.

– Det handler om å ha andre rammer for suksess, sier Eirik Mofoss når jeg møter ham i førsteetasjen på kontoret til Tankesmien Langsikt.

Mofoss er sivilingeniør og har brukt mesteparten av sin voksne karriere på bistandsarbeid. I juli talte han på NTNUs utmatrikulering om å få flere studenter inn i ideelle jobber.

– Mange studenter er veldig ambisiøse og vil ha prestisjetunge stillinger, men kanskje uten å tenke særlig på om det gjør verden bedre eller verre. De vil ha bolig og kanskje diamantkort hos SAS.

I likhet med Bregman har Mofoss undertegnet et dokument som forplikter til å donere minimum ti prosent av inntekten hans tid ideelle formål for resten av livet. Den viktigste ressursen sin beskriver han imidlertid som noe annet.

– Arbeidstid er den viktigste ressursen man har. Hvert år skal man legge ned rundt 2000 timer i en jobb, i et vanlig arbeidsliv blir det 100 000. Man har store muligheter til å gjøre godt.

– Det er så mange neglisjerte problemer vi trenger folk til å gjøre noe med. Bistand, naturkatastrofer, sjeldne sykdommer, industrielt landbruk. Her trengs det smarte, ambisiøse unge.

Når jeg spør om råd til teknologene, er han full av idéer.

– Mange av jobbene i ideelle organisasjoner tiltrekker seg nesten bare samfunnsvitere og humaniorastudenter. De trenger også økonomer, teknologer og naturvitere, og rekrutterer stadig flere av dem. Er du god med analyse og tall? Da kan du sikkert gjøre det bra med logistikk og verdikjeder i Røde Kors eller Norsk Folkehjelp. Kan du mye om fornybar energi? Det er en stadig større del av Norges satsning innen bistand.

Det betaler kanskje ikke like bra som Kongsberg, men du blir garantert lykkeligere.

Det betaler kanskje ikke like bra som Kongsberg, men du blir garantert lykkeligere

Eirik Mofoss, sivilingeniør og rådgiver

Kunnskap for en bedre verden

Emil Nygård Eik har tatt en bachelorgrad i internasjonale studier på UiO, og er for tiden i gang med en master i industriell økologi på NTNU. Også han har latt seg trollbinde av idéen om moralsk ambisjon.

– Vi er nødt til å få studentene til å være bevisste på sin egen påvirkningskraft. Større selvtillit til å gå ut i verden og løse problemer heller enn å bare ta en jobb i et konsulentselskap.

I høst har han opprettet et lokallag av Bregmans organisasjon for folk med ambisjoner på fellesskapets vegne, «skolen for moralsk ambisjon», på NTNU.

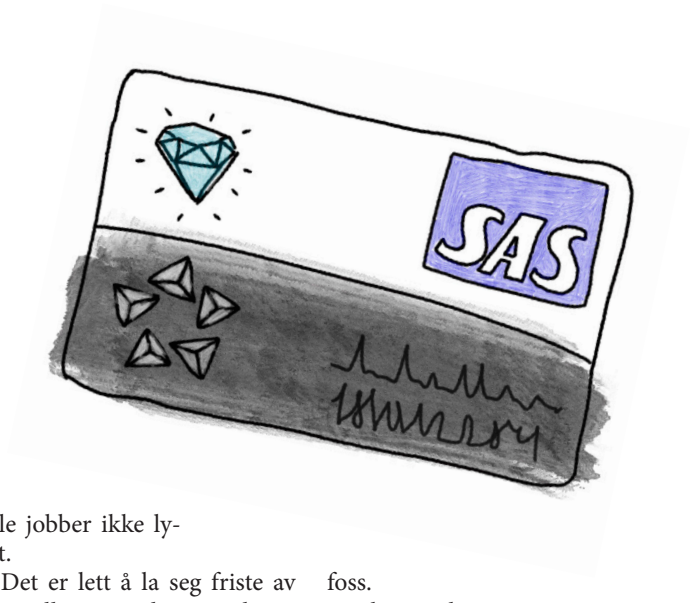
– Det er helt fantastisk. Vi møtes på tvers av studieprogrammer og danner et fellesskap rundt det å ville gjøre noe nyttig for samfunnet.

På spørsmålet om hvordan studenter bør gå fram for å finne drømmejobben, peker Eik på tall fra Tekna som viser at 70 prosent

Rutger Bregman / Moralsk ambisjon

+ Nederlandsk historiker født 26. april 1988
+ Forfatter av bøkene Utopia for realister (2018), Folk flesk er gode (2022), og Moralsk Ambisjon (2025)
+ Stifter av bevegelsen «Skolen for moralsk ambisjon», en bevegelse med mål om å få unge talenter til å jobbe med å jobbe med å løse store samfunnsutfordringer

Kilde: moralambition.org.

av alle jobber ikke lyses ut.

– Det er lett å la seg friste av traineestillinger og høy startlønn, men ideelle bedrifter og organisasjoner bruker ikke penger på å markedsføre seg selv på campus. De er opptatt med å løse problemer. Ring dem og si hva du har å tilby!

– Jeg kjenner spirende journalister som har fått være med sjefsredaktører på jobb og studenter som har spist lunsj med bedriftsledere. De fikk svar med en gang fra folk de tenkte det var helt urealistisk å få snakke med.

Innsiden ut

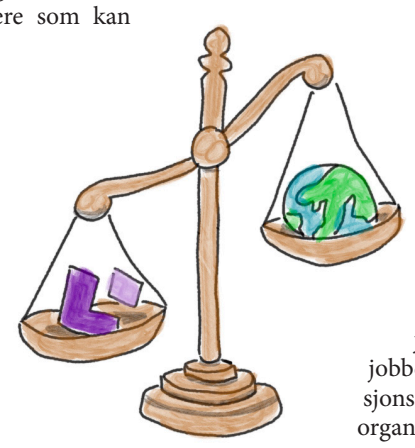
Mofoss kjenner mange veier til rom om man vil bidra.

– Kommer du deg høyt opp i Equinor kan det bli skala på ting. De investerer enorme beløp og kan sette standarden for resten av olje- og gassnæringen. Det finnes mange gode argumenter, både økonomiske og samfunnsmessige, for at de skal endre praksisene sine, og de kan du best presentere innenfra.

Jeg får et innfall om å ta en ringerunde til mine tidligere studiekamerater. Mofoss fortsetter, og anbefaler å tenke stort.

– Har du store ambisjoner kan du gjøre større nytte for deg i industrien enn om du jobber frivillig på et suppekjøkken. Istedenfor å jobbe på et mottakshjem for dyr som har det vanskelig, kan du gå inn i Nortura og jobbe med å forbedre dyrevelferden.

– På meningsfylt.no er det dyktige karriereveiledere som kan

hjelpe deg med å finne en ideell jobb hvis du står fast.

Han påpeker at man som enkeltperson kan ha mye makt.

– Det er vanskelig å se for seg som student at man som individ skal få til endring, men det er jo den eneste måten endringer noen gang har skjedd på, smiler Mofoss.

Eksempelet Bregman bruker i sin andre bok handler om den britiske aktivisten og forfatteren Thomas Clarkson, som nærmest ved en tilfeldighet endte opp med å stå i bresjen for å avskaffe slaveriet. Clarkson deltok i en skrivekonkurranse hvor oppgaven var å argumentere mot menneskehandel, og beskrev det som han fikk en åpenbaring da han undersøke temaet. Da han vant konkurransen ble essayet lest opp for store forsamlinger, og en gruppe med handelsmenn samlet seg bak han. 22 år senere fikk gruppen gjennom loven som avskaffet slaveriet over hele det britiske imperiet.

– Det er ganske enkelt. Hvis ikke vi, som er blant de mest priviligerte menneskene i et av verdens rikeste land tenker på å gjøre noe, hvem skal gjøre det da? Spør Mofoss retorisk.

Hva har jeg brukt karrieren min på?

«Jeg leste om en munk som mediterte 60 000 timer og ble målt ved hjernescanning til å være verdens lykkeligste mann».

Nok et foredrag av Rutger Bregman har funnet veien inn i algoritmene mine. Rutger fortsetter. «Noe så egoistisk! Hvorfor er han ikke ute i verden og bidrar med noe?».

Jeg pauser videoen og tenker på gårsdagens samtale med Mofoss. Før jeg dro fortalte han om en som kontaktet ham i en alder av 55 år.

– Han var så opptatt av klima og sosial ulikhet, og han sa: Hva pokker er det jeg har brukt karrieren min på? Det er jo fremtiden til de to barna mine jeg bryr meg om.

– Så lurte han på om jeg kjente til noe, og i dag jobber han som kommunikasjonsansvarlig for en bistandsorganisasjon. Folk tror det er for sent når de er 30. Det er bare å sikte høyt når du er ung!

Skulle det bli meg? Neppe. Jeg googlet meg frem til en dyrevelferdsorganisasjon, lette meg frem til fanen «verv deg som frivillig», fylte ut skjemaet og trykket på send. Med karrieren min vet jeg enda ikke hva jeg skal gjøre, men jeg vet at jeg ihvertfall ikke skal kaste bort talentet mitt.

universitas@universitas.no

Tilbudsguiden

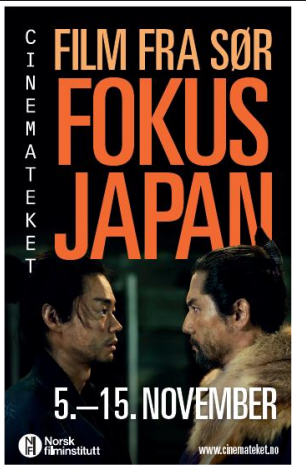
AVIS

LYD- OG LYSUTLEIE

KINO

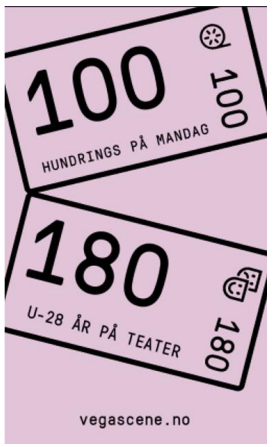
MUSEUM

DANS

KULTUR

STUDENTBOLIG

TEATER

AKTIVITETER

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 1.050,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på majorstuakvinneklinikk.no

KLATRESENTER

TRENING

HÅRFJERNING - LASER

OSLO LASERKLINIKK

STUDENTRABATT – Hver time, hele året!

Profesjonelle hud- og laserbehandlinger utført av lege og helsepersonell med 20+ års erfaring.

Behandlinger:Laser hårfjerning , Pigmentflekker & blodkar ,Akne & aknearr, Hudfornyelse, Alle typer injeksjoner, Fjerning av føflekker, fettkuler og andre utvekster, Fjerning av uønskede tatoveringer

Egne studentpriser + ekstra rabatt på flere behandlinger!

Trygt, moderne og prisvennlig – midt i Oslo.
Hegdehaugsveien 1, 0352 Oslo
www.oslolaserklinikk.no
473 75 218

DEBATT

Idé- og debattredaktør: **Albert Randsborg**
albertrandsborg@gmail.com 938 27 476

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Leieøkning for alle eller kantinemat til de få?

Forrige uke kunne man lese i Universitas at samfundetleder Ulrik Dager Sneve kaller meg for politisk analfabet. Jeg kalte ham for økonomisk analfabet uka før, så tonen er berettiget. Jeg setter også pris på lærdommen at politikk er prioriteringer. Det er likevel synd at han ikke svarte på hovedpoenget mitt overhodet. Skal vi holde det krasse retoriske motivet gående, bør anklagen denne gangen være helt *vanlig* analfabetisme.

Poenget mitt var nettopp at vi prioriterer annerledes. Mens Sneve ønsker at studentpengene går til billigere kantiner og lavere husleie, mener jeg at det hovedsakelig bør gå til høyere studiestøtte. Dette er en prioritering.

Sneve har også helt rett i at høyere studiestøtte gjør at den private husleien øker. Empirien viser at den øker ganske mye, faktisk. Problemet er at Sneve ser ut til å mene at denne økningen i leie kan utgjøre *mer* enn økningen i studiestøtte. Følger man dette argumentet, må man trolig også mene at å kutte i studiestøtten kan gi oss bedre råd fordi det kutter enda mer i leiekostnadene våre. Det virker absurd, fordi det er det. Selv om mye av pengene kan ende opp med å gå til økt leie, vil resten i hvert fall gå til alle studenters velferd. Sammenlign dette med Sneves forslag, der studenter som verken spiser kantinematen eller bor i en bolig eid av SiO eller Trondheims SiT, får *null* i bedre råd. Det er ganske mange studenter som befinner seg i den kategorien. Begge forslagene har altså store nedsider.

Samfundetlederen har helt rett i én ting til: Det er *på høy tid* at vi studenter begynner å komme med mer spesifikke ønsker til hvordan pengene våre skal bevilges. En samlet studentbevegelse har skrevet under på «Ja takk begge deler»-strategien altfor lenge. Regjeringen vil for eksempel bruke to milliarder kroner på studentboliger i 2027. Da skylder vi oss selv å faktisk diskutere i detalj hvorfor disse pengene ikke heller gikk til å gi over 9000 kroner mer i året til hver eneste fulltidsstudent. Jeg inviterer alle, samfundetledere inkludert, til å gjøre dette i lag.

- AR

Ukas overhørt

Jeg så på NRK at det er cuffing season

Cuffet student

Jeg liker ikke oslojenter med meninger

Fyr som hater vink-jentene

Vil heller ha tre på rappen en ti på taket!

Student som misliker blokkemner

Jeg har en greie for disse NUPI-damene altså

Anonym student

Jeg er lowkey litt som Barack Obama

Pingu

Uten SiO Mat og Drikke duger helten ikke

At det unødvendig luksuriøse utvalget i studentkantinene går utover studenters lommebøker er bare toppen av isfjellet.

Kantinetilbud

Håkon Gulowsen, FPØ-student ved UiO

Befinner du deg i Eilert Sundts hus på UiO i lunsjtider, kan du bli møtt av den lange matkøen til salatbaren på Eilert Spiseri. Køen kan tenkes å være et tegn på at SiO Mat, som drifter mattilbudet, har lykkes i å lage et populært tilbud som studenter benytter seg av.

Ved andre øyekast derimot, kan det dukke opp noen observasjoner: (1) gjennomsnittsalderen i køen er mistenkelig høy, (2) det luksuriøse utvalget av kokkelerte småretter er av mye høyere kvalitet enn det jeg som student tar meg råd til ellers, og ganske riktig: (3) kiloprisen i salatbaren gjør det vanskelig å bli mett på under 100 kroner, noe som er langt over lunsjbudsjettet til en gjennomsnittlig student.

Det nåværende mattilbudet er bedre tilpasset de ansatte enn studentene

Ja, det er noe som skurrer. Først og fremst er det en høy andel ansatte i køen (ca. 1/3). Da det er langt flere studenter enn ansatte på universitetet, tilsier det en skjevhet i antall ansatte/studenter som benytter seg av mattilbudet. Spør du studentene i køen, svarer de gjerne at dette er et unntak fra regelen. At de unner seg en ekstra deilig fredagslunsj, eller at studielånet nettopp har kommet, så det er lov å smøre på litt ekstra.

Skal du ha noe i studentprisklassen, må du velge mellom chiabriks med gulostskive, frukt eller gomorgen yoghurt, som alle er useriøse alternativer dersom målet er å fylle opp for 4 nye timer med studering. Du kan derfor enten lage matpakke eller dra hjem for å lage havregrøt og se siste forelesning hjemmefra. Jeg kan ikke telle på ti hender antall ganger jeg eller medstudenter har gjort sistnevnte, og tør ikke engang forestille meg hvor mange potensielle utepils som har uteblitt som følge av at vi har dratt hjem til lunsj.

Det nåværende mattilbudet er bedre tilpasset de ansatte enn studentene. Studentene tar i bruk tilbudet, men først og fremst som et unntak fra det vanlige, og et næringsrikt og billig alternativ for studenter finnes ikke. Det er god grunn til å tro at denne mangelen bidrar til at studenter tilbringer færre timer på universitetet, i forelesninger og med hverandre.

I en tid der vi isolerer oss stadig mer og blir dummere av kunstig intelligens, er færre timer på campus og med hverandre det siste vi trenger. Prisene hos SiO Mat burde senkes kraftig, selv om det går på bekostning av kvalitet og utvalg. Den positive kjedevirkningen av et billig mattilbud for studenter er kraftig undervurdert, og SiO bør kritiseres for å ha sovnet i timen.

En forbedring i mattilbudet til SiO kan se slik ut: det nåværende utvalget erstattes med en enkel gryterett til 40 kr som endres for hver dag i uka. Du kan ikke velge mellom 12 forskjellige utsøkte retter, men du får et måltid som er billig nok til at det gir mening å bruke penger på og mettende nok til at du kan studere fram til middagstid. Det er ingen tvil om at flere studenter vil tilbringe fulle arbeidsdager på universitetet. Universitetet blir dermed et hyggeligere sted å oppholde seg, og fellesområdene et sted å samles rundt et rimelig måltid. Folk studerer både mer og bedre med tilgang på god og billig næring. Resultatet blir et bedre læringsmiljø, flere menneskemøter og en yrende campus. De positive ringvirkningene er vanskelige å overdrive.

Spør jeg medstudenter om de heller ville foretrukket tomatsuppe med brød over det nåværende tilbudet, er svaret ofte det samme. Ikke bare er de entusiastiske over forslaget, men de sier selv at de ville tilbrakt flere timer på universitetet om dette tilbudet eksisterte. Hvis tiltaket ikke bare er mulig, men også ønsket av studentene på campus, hvorfor skjer det ikke? Jeg tror at «SiO Mat og Drikke AS» har glemt sitt opprinnelige formål og ansvar, som er å fremme studentenes interesser. Hvis de faktisk sitter på muligheten til å tenne nytt liv i studentmiljøene på Oslos universiteter, er det prioritet nummer én.

debatt@universitas.no

Kulturen kollapser under KD

Vi er skuffet over at Kunnskapsdepartementet (KD) nekter å finansiere lokaler på Marienlyst for Norges musikkhøgskole (NMH) og ser dette som en del av en ukultur mot kulturstudenter

Norges Musikkhøyskole

Hjalmar Bjerner og Amund Brynjulvsrud, studentutvalget ved NMH

Konstant nedprioritering av studieplasser og ressurser for kunstutdanning svekker ikke kun miljøene våre. De river dem ned. Det er naivt å tro at et ostehøvelkutt i tildelinger fører til en osteskives lavere kvalitet.

NMHs plassmangel er veldokumentert. Nå har vi verken plass til å framføre eller utvikle kunst på et nivå i tråd med KDs ambisjoner for oss. Dette fungerer ikke. Samspill og ressurser til dette er livsviktige for kunstutdanning.

En tredjedel av NMH-studenter er internasjonale. Noen av disse har ikke bare søkt seg til NMH, men aktivt vekk fra institusjoner i utlandet – i land som forsaker kultur økonomisk likt Norge, og der studentmiljøene følgelig er svekket.

Norge må unngå fella. I seg selv virker kutt uskyldig, men når det truer evnen vår til fellesskap, raser alt av kvalitet. Et sprukket miljø tar tid å gjenopprette.

Det er ikke plass til å holde på kvaliteten vår når KD nekter lokalleie for NMH. Våre og KDs mål er uforenlige med deres politikk. Vi må holde miljøet gående, men har ikke rom til å samle det. KDs handlinger fører derfor til et raknende felt.

Vi ser en total nedprioritering av kultur. Måten KD håndterer saker som vår på er del av noe gjennomgående. Det ligger et mønster i KDs forhold til kunststudenter, i utsettelsene av Griegakademiets nybygg; nedprioriteringen av estetiske utdanninger i budsjettene; motviljen til å dekke essensielle arealer til NMH.

Prioriteringene går alltid uproporsjonalt på kunststudenters bekostning

Vi vet at KDs politikk er å prioritere fram fagfelt og ikke motsatt, men prioriteringene går alltid uproporsjonalt på kunststudenters bekostning. Våre behov for studiemiljø, fagfelt og lokaler er mindre verdt når de hører til det estetiske feltet, selv om Fellesskoleutvalget roper etter musikkunnskap.

Kjære KD: Slutt å uthule fellesskapene i og blant kunstinstitusjoner, de vi bruker for å lære oss vårt fag.

debatt@universitas.no

HF – digitaliseringens vugge

Det finnes et sted på Blindern der mennesket står i sentrum. Trodde jeg.

Petit

Håkon Hansen-Møllerud Lund, journalist i Universitas

Jeg tok en tur over til den andre siden. Der tankene får flyte fritt og omverdenen ikke dikterer hva man bruker tida si på. Her studerer de som ikke bryr seg om jobbmuligheter og lønn, men om menneskeverd og konfliktløsning.

I gangen overhørte jeg spørsmålet «Hva blir man av å studere her?». Svaret var «et bedre menneske». Jeg snakker selvfølgelig om det sagnomsuste HF-bygget, episenteret for norske «tullefag». Vår nye statsråd Eileen Fugelsnes' klare nemesis.

Forutsigbart nok er det lang kø i kafeen. De beste tankene kommer jo over en kopp kaffe. Sakte men sikkert nærmer vi oss det sorte gullet, og med forferdelse oppdager jeg min verste fiende, og tilsynelatende beste venn: skjermen. Den har ikke bare infiltrert resten av samfunnet, men også det mest «menneskelige» fakultetet av dem alle.

Omsider er det min tur. Selv om køen har minket jevnt og trutt foran meg, kommer skjermen like overraskende som alltid. Distré som jeg er, trykker jeg feil allerede på første skjermbilde. Ta med eller sitt her? Femti prosent sjanse for å velge riktig. Men på en skjerm føles ingenting helt endelig, og køen bak puster meg i nakken.

Stresset bygger seg gradvis opp når jeg ikke finner den siste sconesen. I virkeligheten finner jeg den jo. Den ligger rett foran meg på disken. Men på skjermen flyter alle bakevarene sammen til en uidentifiserbar klump.

Med skjermen følger en forventning om effektivitet. Hvorfor skulle de ellers ha satt den der? Dessverre klarer jeg ikke å leve opp til den forventningen. Ikke i dag. Stresset den medfører, virker bare mot hensikten.

Skal vi la skjermen overta det internasjonale diplomatiet også?

Der! Heldigvis har ingen andre rukket å snappe sconesen før meg. Det er jo tross alt bare én bestillingsskjerm. Takk og lov for det.

Digitaliseringen har jammen kommet langt på HF. Hva blir det neste? Skal vi la skjermen overta det internasjonale diplomatiet også? Så slipper Stubb og Støre å høre Putin forelese om slavisk historie. Skjerm er jo alltid mer effektivt. Kanskje det er veien til fred i verden?

debatt@universitas.no

Dette ønsket vi å formidle med studiestartkampanjen

I studiestartkampanjen ønsket SiO å vise at vi er der når studenter flytter hjemmefra.

SiO

Nico Wahl, markedsdirektør i SiO

For mange innebærer studiestarten å flytte hjemmefra, orientere seg i en ny hverdag og finne fram til tjenester og tilbud på egen hånd. Morsfiguren var ment som et grep for å illustrere denne overgangen og vise hvordan SiO kan være en støtte i en ny fase av livet. Takk til Hanna Vilhelmine Dahl Ullmann for innlegget om morsfiguren i studiestartkampanjen vår. Vi setter pris på refleksjonene hun deler og perspektivene hun løfter fram.

I innlegget beskriver hun også noe av kjernen i SiOs oppdrag: at studenter skal vite at de har noen å snakke med, at det finnes helsehjelp når de trenger det, steder å være aktive og tilbud som kan gjøre studenthverdagen litt enklere. Det var dette vi ønsket å formidle. I SiO er vi opptatt av å involvere studenter i utvikling og testing av kampanjer. Det gjorde vi også denne gangen før vi gjennomførte kampanjen. Vi setter pris på å bli gjort oppmerksom på at kampanjen også ble oppfattet på denne måten. Mottakernes oppfatning er til syvende og sist det viktigste for oss.

Mottakernes oppfatning er til syvende og sist det viktigste for oss

Det tar vi med oss når vi skal utvikle framtidige studiestartkampanjer. Målet er fortsatt det samme: at studenter skal vite at SiO er der når de trenger oss.

debatt@universitas.no

DEBATTREGLER I UNIVERSITAS

Har du overhørt/lest noe artig/forferdelig/overraskende blant dine medstudenter?
Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

samt på hvilket universitet/hvilken høyskole du overhørte det.

Alle sitater blir publisert anonymt.

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi forbeholder oss retten til å fortkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten
- Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

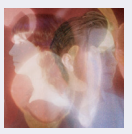
Anmelderredaktør: **Elisa Turcato Bakken**
elisarbakken@gmail.com 418 43 948

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Flame Princess – *Avalon*
Gir en tilnærmet perfekt mengde assosiasjoner til et eventyraktig videospill.

Riversun – *A Day or Two*
To ekstremt dyktige musikere som både briljerer og gjør lytteren betenkt.

Tigerstate – *I Don't Wanna Figure You Out*
Barnslige illusjoner og renskåren trass innpakket i en deilig indie-miks.

Myra – *brooklyn bergen*
Det kiler i ørene! Myra er tilbake og det merkes også i hovedstaden.

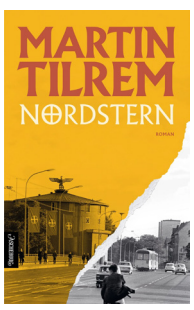
Bok:

Mislykket prosjekt om nazistenes Norge

Nordstern er den kontrafaktiske thrilleren om nazistenes Norge, som bobler over av potensial, men som forblir uforløst – og mest av alt, er for karikert og overfladisk.

Nordstern

Hva: Roman
Forfatter: Martin Tilrems

Det var med andakt jeg trådte ned på Sehestedts plass for å hente *Nordstern*, Martin Tilrems andre roman. Tilrem er 26 år og debuterte i fjor. To bøker på to år er imponerende, og tyder på at Aschehoug har stor tro på forfatteren. Den første boka, Et *jentebarn*, ble svært kritikerrost, og han ble omtalt som et stort forfattertalent. Forventningene blir tilsvarende bygget opp, og jeg sitret med boka i hånden. Underveis blir jeg imidlertid skuffet.

Boka handler om sikkerhetssjef Wilhelm Finch. Han har blitt tatt til avhør av sin egen arbeidsplass, og skal fortelle til offiser Christian Krantz og nestkommanderende Fredrick Jakobsen bakgrunnen for hvorfor han har forrådt landet. Landet er et Norge som ble nazistenes – Tyskland vant nemlig andre verdenskrig. Resten av fortellingen er Wilhelm som beretter bakgrunnen som førte ham «galt av sted». Vi tas tilbake til Trondheim anno 1967, der Wilhelm er student. Han har to bestekompiser i Sverre og Fredrick, han studerer historie, og han er håpløst forelsket i Sofia. Han er usikker og naiv, og han virker svært preget av å være sønnen til Albert Finch, den mektige fylkesføreren i Trøndelag. I nazistenes Norge er Max Manus og Gunnar Sønsteby forrædere, og Nazi-Tyskland den reddende engel. Alt ved fortellingene, skjønner vi, har slukt Wilhelm. Teksten er derfor på et vis en dannelsesroman, der vi ser en Wilhelm som gradvis skjønner at virkeligheten ikke er helt lik som den han er opplært til.

Språklig friksjon

Romanen bygger på kontrafaktisk historie, som kan fungere, hvis det forvaltes riktig. Det kan åpne opp perspektiver, særlig når vi kjenner den faktiske gangen godt. Slik kan vi for eksempel oppdage de manipulerende villedningene til Partiet, som skaper narrativer som gir helt andre virkelighetsbilder. Vi kan få innblikk i metoder som brukes og virkeligheter som formes. Fungerer teksten slik? Nei. For det første sitter ikke språket helt. De gangene Tilrem ønsker å fremstå billedlig og skjønn, faller forsøkene i grus. Bare se her, når gutta er på vei til et vorsspiel, invitert av Sofia, om hennes øyne: «De hadde farge som det lyseblå skimmeret som blir kastet på vegger og dører og bord når solen skinner gjennom noe blått, en skål eller en kopp eller kanskje helt spesifikt det blå i venstre hjørne av et av glassmaleriene i Nidarosdomen». Det kan jo ikke være bare meg som blir overveldet av dette svermeriske forsøket på å skildre ung forelskelse? Eller når hun nærmer seg ham: «Kroppen hennes streifet min, hun en relikvie, jeg en pilgrim». Det er voldsomt, og mangler særlig dette: en ømhet for nøkterne språklige bilder, for tilbakeholdenhet og musikalitet.

Lite troverdige skjebner

For det andre er karakterene hver for seg, og relasjonene dem imellom, svært karikerte. De er nærmest som arketyper å regne. Både karakteristikkene og tilfeldighetene er for gode til å være sanne. Wilhelm den litt sarte, privilegerte sjelen som gradvis skjønner alt. Sverre den utadvendte, kjekke, morsomme, ja, perfekte arkitektstudent med en stor hemmelighet. Fredrick er arbeiderklassegutten som kjemper seg frem og er *tilsynelatende* lojal til regimet. Faren til Wilhelm er den store, den fryktede, som bare skaper uro i sønnen. Det tydeligste eksemplet er den fantastiske Sofia, som Wilhelm plutselig oppdager at har et uadskillelig og skjebnesvangert bånd til Finch-familien uten at hun vet det selv. Hennes foreldre ble nemlig drept på grunn av Wilhelms far, og dette finner hun ut rett før Wilhelm fikk sagt det til henne. Hun fikk vite det av Sverre, som hadde vært en del av motstandsfolket som jobbet i det skjulte. Sofia klekker ut en, for leseren, litt for enkel plan til hevn. For selv om romanen er flust av svik og skjulte agendaer, blir handlingen ofte drevet frem av en form for overtydelighet. Underholdende, kanskje, men ikke et form- og innholdsmessig innsiktsfullt arbeid. Det virker som Tilrem har sett litt for mange halvdårlige Hollywood-filmer til at denne spenningshistorien kan tillate seg å formidle noe sant.

Magnus Grundstad
anmeldelser@universitas.no

Film:

Forhastet jordbruksepos

Jeg tør vedde på at andre halvdel av denne filmen oppleves forhastet også for dem som ikke kjenner romanen.

Markens grøde

Hva: Drama
Regissør: Hans Petter Moland
Produksjonsselskap: 4 1/2

Den starter riktignok godt. Filmen retter fokus mot Isak og Ingers kjærlighetshistorie og dropper mange handlingstråder og karakterer man finner i Knut Hamsuns roman fra 1917. Borte er den manipulative og lunefulle tante Oline, den naive bonden Aksel og den erotiske nevrotikeren Barbro. Markens urfolk, samene, får ikke noen plass, ei heller rettssaker mot mødre som dreper sine nyfødte barn og påfølgende kjønnsrolledebatter. Det ser ut til at Moland forsøker å gjøre et livlig, episk og særdeles morsomt jordbruksepos til et mer intimt, alvorstungt og simplistisk kjærlighetsdrama.

Starter lovende

Isak (Herbert Nordrum) slår seg ned i Nord-Norges kalde og røffe villmark. Etter kort tid kommer kvinnfolkhjelp i form av Inger (Asta Kamma August), en ung kvinne med leppe-kjeve-ganespalte (kalt «hareskår» på den tiden historien utspiller seg). Filmens første del går fort fremover. Inger og Isak forelsker seg, bygger gård og stifter familie. Samtidig som filmen har en hurtig fremdrift, står den lenge i enkeltscenene, hvilket gjør at vi rekker å bli emosjonelt investert i karakterene, og deres kjærlighet til hverandre.

Den sterkeste scenen er når Inger tar livet av deres nyfødte barn. Under fødslene til de to første guttene, Eleseus og Sivert, konsentrerer kameraet seg om overleppene til barna og Ingers lettelse når hun ser at de ikke har arvet hareskåret hennes. Ved den tredje fødselen, av datteren som aldri får noe navn, er hareskåret tydelig. Ingers reaksjon og påfølgende handling er nok til at vi forstår hvor traumatisk denne skavanken har vært for henne. Det er visuelt enkelt, tålmodig klippet, velspilt og hjerteskjærende.

Hastig andre halvdel

Utover i andre halvdel mister filmen grepet om historien. Det blir for mange karakterer og handlingstråder på kort tid. Seeren får ikke lengre tid til å bli kjent med alle karakterene.

Filmen gir oss for eksempel svært lite tid med barna: Eleseus, Sivert og Leopoldine. Scener som i seg selv kunne vært gripende, blir tamme i den stadig mer forhastede fremdriften. Ta for eksempel scenen der hele familien avbildes med noe så moderne som et fotokamera. Det som startet med en fattig einstøing ute i skogen, er nå blitt en velstående familie med en gård. Bare det faktum at de er fotografert, viser hvor mye som har endret seg siden vi først ble kjent med hovedkarakterene. Men scenen blir emosjonelt flat. Filmen har ikke tatt seg nok tid til å la oss bli kjent med barna i fotografiet, og dermed kjenner vi ikke de to foreldrene heller. Det blir verken episk eller intimt.

Limbo

Jo flere karakterer og handlingstråder som introduseres utover i andre halvdel, desto mer later det til at filmen ønsker å filmatisere romanen ganske nært. Samtidig er det fortsatt bare Isak og Inger som får skikkelig fokus. Handlingen havner i en limbo der det er uklart om filmen ønsker å basere seg på *Markens grøde* gjennom å gjøre den til en intim kjærlighetshistorie eller være en boknær, episk filmatisering.

Hovedfeilen som oppstår idet filmen utvider sitt univers, er at den ikke makter å vise hvordan Inger og Isaks samliv ikke kan skilles fra samfunnet eller alle karakterene rundt dem: mulighetene og fristelsene ved å utvandre til det forjettede land, Amerika, eller barnas ekteskap og ulike retninger i livet. Filmen burde kanskje vart flere timer lengre for å skildre hele boken, eller kun vært en film om Isak og Ingers første tid sammen, der det stort sett bare er de to og skogen rundt dem? Slik det er nå, fungerer det i hvert fall ikke.

Hamsun publiserte boken under første verdenskrig fordi han mente at folk trengte noe å tro på midt i all uro og fortvilelse. Molands film er også laget midt i uro og fortvilelse, men den gir oss ikke noe å tro på, men snarere noe å vente på: rulleteksten.

Erik Wenssas
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Hvem: Nysgjerrige studenter Hva: Dyredokumentarer Hvorfor: Lenge leve finurligheten

Sommerfugl- og andre dyreeffekter

Visste du at en kenguru har tre vaginaer? Nei, tenkte meg det. Men kult, sant? I dagboken min har jeg noen sider dedikert til rare fakta om dyr. Ofte bruker jeg disse faktaene som samtalestartere, og det funker faktisk! Ellers kan du jo bare gå rundt og kontemplere litt på hvor finurlig denne verden faktisk er. Kanskje du får noen banebrytende idéer inspirert fra dyreriket vi kan bruke for å skape en litt bedre verden? Så min anbefaling er å se en dokumentar om spermhval – den har verdens største hjerne!

Helene Sæterdal Semb , journalist i Universitas

Ukas advarsel

Illusorisk venneby

Hvem: Følgere Hva: Parasosiale forhold Hvorfor: Våkn opp

Slutt å investere deg i livene til kjente mennesker som ikke vet at du finnes. De bryr seg ikke om hvem du er. Du kjenner kanskje detaljene i livet deres, mens for dem er du først og fremst en del av følgerbasen, rekkevidden og inntektsgrunnlaget. Det er sært å kommentere «Gratulerer!» under bildet til en influenser som akkurat har født barn, eller bli oppriktig frustrert når noe vanskelig skjer i livet deres. Det er ikke vennina di, det er en fremmed som tjener seg rik på din oppmerksomhet. Ikke bruk tiden din på å interagere med folk som bare eksisterer inne i mobiltelefonen din. Vi trenger ikke flere digitale illusjoner av fellesskap. Ta en telefon til en venn, avtal å møtes, ta vare på relasjoner som faktisk betyr noe.

Gyri Høiset , journalist i Universitas

Bok:

MAGA på norsk

Politisk redaktør i E24 Torbjørn Røe Isaksen byr på guidet tur gjennom MAGA-bevegelsen. Det er først når han risikerer noe selv at boka blir virkelig bra.

Bakmennene – Om at det finnes intelligent liv i MAGA

Hva: Sakprosa
Forfatter: Torbjørn Røe Isaksen

MAGA er mer enn president Donald Trump. Den politiske bevegelsen Isaksen kaller «vår tids mektigste», er mer enn forrådte industriarbeidere i rustbeltet. MAGA er mer enn bare protest – det finnes også ideologisk substans. Bevegelsen har også sine intellektuelle, ideologer og tenkere, og det er disse Isaksen kaller bakmennene.

Bevegelsen består av blant annet kristennasjonalister, libertarianere, konservative, *tech bros* og postliberale. Disse fraksjonene blir behandlet av forfatteren hver for seg fordi de er uenige om mye. Likevel er en av de mest grunnleggende parallellene ulike versjoner av en forfallshistorie. Den gir alle fraksjonene en intern logikk når de foreslår radikale endringer av staten og demokratiet. Forfallet gir en følelse av at «noe må gjøres!». Isaksen lykkes med å vise dette, uten at det går på bekostning av nyansene.

Dunkle tilbøyeligheter

Frøene til *Bakmennene* ble, som så mye annet, sådd på Chateau Neuf en gang på 90-tallet. Forfatteren var da en sannhetssøkende statsvitenskapsstudent på Universitetet i Oslo. På Neuf møttes den lett esoteriske og tungt libertarianske foreningen Fristud. Foreningen hadde flere medlemmer som senere skulle sette sitt preg på norsk offentlighet, blant andre Hans Jørgen Lysglimt Johansen, grunnleggeren av partiet Alliansen. Isaksen selv endte opp som statsråd i Solberg-regjeringen, men han innrømmer at også han har sine egne «dunkle tilbøyeligheter».

En hjørnestein i de ulike versjonene av forfallshistorien kommer fra Leo Strauss. Han kritiserte det liberale demokratiet for dets moralske relativisme allerede på 1930-tallet. Relativisme handler om at ideer og sannheter ikke er universelt gyldige, men relative til perspektivet eller kulturen vi har. Strauss argumenterer derimot for at det finnes objektiv sannhet. «Vestens krise», som han beskriver det, handler om at vi ikke lenger tror på målet om å finne sannheten med stor S. Hvis ikke samfunnet kan si at noe er bedre enn noe annet, ender vi med nihilisme, mener Strauss, og mange av bakmennene med ham.

Det er mulig å komme med innvendinger til Strauss' argumenter, men motsatt MAGA-politikkene er de er ikke absurde. Strauss er med andre ord ikke alene. Det er ubehagelig å innrømme, men flere av ideene bak MAGA er intelligente. Å vise det er bokas viktigste bidrag.

Bak en kuratert fasade

Isaksen strør rundt seg med referanser til tenkere, men tar seg ikke alltid tid til å gå tilstrekkelig i dybden. Kanskje gjøres dette i frykt for å skrive for langt og utilgjengelig, men boka hadde tjent på å være 200 sider lengre eller å ha filt litt ned på mengden referanser.

Det som derimot er bra, er når Isaksen byr på det personlige, sine «dunkle tilbøyeligheter». Når jeg tenker på Isaksen, ser jeg for meg en mann ikledd Yankees-caps på den ene siden og slips og tweed på den andre. Men egentlig vil jeg se deg uten klær, Torbjørn! Hvem er du bak den perfekte balansen mellom folkelig og lærd? Et av de nakne (og beste) øyeblikkene kommer når Isaksen innrømmer at en del av MAGAs appell er at «ideene er forførende. Og en del av meg forstår hvorfor.» Det er altså ikke bare noe rasjonelt, men også noe emosjonelt, som lokker ved MAGA.

En bok for deg på elsykkel

Hva kan du, som student, ta med deg fra boka? Ikke bli med i en libertariansk studiesirkel. Det er med mindre du vil skrive en bok som er interessant på sitt beste og åpenbar på sitt verste, og som skal forklare en velutdannet, spissborgerlig, urban, liberal og elsykkelkjørende elite at den største politiske bevegelsen i verden tenker helt annerledes enn dem. Som en som selv har på prisvarsel på elsykkel, setter jeg stor pris på boka. For hvordan skal vi stå imot bakmennene og deres appell hvis vi ikke engang gidder å sette oss inn i hva de mener? Hvis jeg var en kinesisk general som levde rundt 500–400 før Kristus, ville jeg kanskje sagt: Kjenn din fiende!

Edvard Gilje
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 45 & 46

7/11 Oslo Zine Fest 2026

Gratis festival hvor mulighetene for diverse *DIY-aktiviteter* er mange. På stedet finnes også et stort utvalg nisje-zines (kanskje alltid nisje?) som vil få de riktige øynene til å glitre. Tekst, uttrykk og grafiske finurligheter så langt blikket rekker. Tema for årets festival er «Freedom of speech and self-publishing». Ut ifra programmet kan du på lørdagen lage ditt eget personlige arkiv med utgangspunkt i dine egne ungdomsår. Eller lære mer om hvordan zines har blitt brukt som et medium for motstand opp gjennom årene. Dette vil være særlig aktuelt for alle påtroppende anti-skjerm sjeler der ute.

Hva: Oslo Zine Fest 2026
Hvor: ROM for kunst og arkitektur (Maridalsveien 3)
Når: Lørdag 7. - søndag 8. november

13/11 Å skrive mot fascisme

Fredag 13. er ikke noe heldig tidspunkt, men heldig er heller ikke de påtrengende fascistiske tendensene som preger vår samtid. Sammen med den britiske forfatteren Nikesh Shukla vil kvelden utforske hvordan et land velger å fortelle om seg selv, hvilke konsekvenser dette har og hvilken motstand man gjennom ord kan ta i bruk. Selv er han hjernen bak den anerkjente antologien «The Good Immigrant» med tekster fra 21 ulike kulturpersonligheter med flerkulturell bakgrunn fra hans hjemland.

Hva: Foredrag
Hvor: Litteraturhuset
Når: Fredag 13. november

14/11 Ora The Molecule

Kjent fra det sprikende og suksessfulle soloprosjektet Ora The Molecule er Nora Schjeldrup snart klar for å dra i spakene og få opp tempo på utestedet The Villa. Hun serverer gjerne en sprek blanding av noe som minner om italiensk disco, andre 70-talls rytmer og fengende elektronika. Dette er nok kjennetegn hun vil ta med seg videre til denne ellers mørke lørdagskvelden midt i Oslo sentrum.

Hva: DJ-sett
Hvor: The Villa
Når: Lørdag 14. november

Sosialsammenslåing

I ukas avis kan vi lese at sosialantropologisk institutt er i økonomisk krise og står i fare for sammenslåing. Et av instituttene som vurderes til dette er Institutt for sosialpornografi, der Steinar Suvatne er seniorrådgiver. Han sa først ja til et intervju, men da det kom fram at Ad Notam-redaksjonen ikke har med fotografer på intervjuet, takket han nei og sendte sin mindre kjekke, veltrente og velkledde undersått, Fredrik Skavlan.

– *Hva slags forskning driver dere med på sosialpornografisk institutt?*

– Vi forsker på hvordan man kan få folk til å syte mest mulig, og samtidig bli litt kåte.

Vi beveger oss videre til en annen kandidat, nemlig Institutt for sosialnasjonalisme.

– Dette fagfeltet må ikke forveksles med nasjonalsosialisme, det er en skadelig misforståelse. Vi har for eksempel ikke konsentrasjonsleirer, vi driver med leirekonsentrasjon. Du kan lese mer om tankegodset i Vår Førers manifest, *Kampen min.*

Til slutt ser vi oss nødt til å intervjue professoren i Sosialiseringsinstituttet, som møter oss med et strålende smil og et brett med jellyshots.

– HEISANN! Her er det OPPLEGG! Alle må inn i lag! Chugg, chugg, chugg!

Redaksjonen sier vi skal ta en røyk først, og kommer aldri tilbake.

Jordbærmus

Ukas studentvin

HØST: Det er kaldt og mørkt, og alt vi vil er å pakke oss inn i et stort pledd med et glass rødvin i hånden foran en glødende peis. Derfor åpner vi en flaske syrah denne høstdagen. Det dufter av søte, mørke bær og te på urter. Minner litt om en tur i marka. Alt annet enn endeløse timer på lesesal. Smaken er litt mer moden. Den er både fyldig, saftig, syrlig og krydret. Rødvinen kjennes ut som en slags varm, delikat klem i halsen. Det sparker litt, men vinen er likevel relativt konvensjonell. Vi lander på at det ikke er et voldsomt, men et hyggelig innslag av tanniner. Godt smaker det i hvert fall, og vi etterlater flasken tom på kontoret. Husk å gjøre litt stas på deg selv, før den brutale eksamensperioden kommer og slår deg i trynet som en sur høstvind.

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Gabriëlskloof Swartrivier Syrah 2024

Pris: 250,00 kroner
Land: Sør-Afrika, Cape South Coast
Alkohol: 14,00 prosent

Gyri Høiset,
vinanmelder i Universitas

Baksideredaktør: **August Søreide**
august.soreide@gmail.com 960 44 771

Tesla har lansert «Tesla Roadster» - Trafikk i lufta har fått en helt ny mening

«Tesla Roadster» er det nye innen bilteknologi, og alle 13-år gamle gutter sin våte drøm er endelig gått i oppfyllelse. Under har jeg laget en liste over ting som enda ikke har blitt realisert før ufoen.

For en kort stund siden lanserte Tesla en helt ny bil, nemlig Tesla Roadster. Denne bilen er nyskapende på mange måter. Tanken på at vi kan ha biler som flyr, er en futuristisk idé som får oldemødre over hele verden til å skjelve. Når jeg først satte meg ned for å ta en titt på denne bilen, ble jeg nærmest provosert av måten vi prioriterer på som samfunn. Derfor kom jeg opp med en del ting som enda ikke fins, til tross for at flyvende biler har blitt en realitet.

1. Kvinners rettigheter.
Jada, flyvende biler skal så klart prioriteres over kvinner i Afghanistan og USA, det er en selvfølge - Elon Musk.

2. Nedleggelse av KJ10.
Jeg forstår at 18-åringene i Oslo trenger et sted å være, men KJ10 er faktisk verre enn Elon Musk som bare er marginalt bedre enn Trump som er bitte litt bedre enn Mussolini.

3. GTA 6
Det betryktede spillet GTA 6, som single incels over hele landet har hatt våte drømmer om i mange år. Til deres forsvar så skal det snart lanseres, men at det kom first-price ufoer før den tid, syns jeg er drøyt.

4. Gratis kake i kiosken
De som vet, de vet.

5. Skoene fra filmen «Det regner kjøttboller».
Denne filmen hadde mange gode ideer, blant annet "Spray-sko". Så lenge vi finner en måte å få de av igjen på, så er dette en helt fantastisk oppfinnelse. Shout out Flint Lockwood din jævla sjef.

6. Sukkerfri brus som faktisk smaker annet enn rumpe
Jeg vil heller slikke bordet på Cafe Sara etter en åpningskveld enn å drikke sukkerfri brus. Og til alle dere Pepsi Max elskere… Dere er PERFORMATIVE MALES, det er ikke cute.

7. Gratis øl til studenter
Vi har det ille nok fra før av, gratis pils til folket!!

8. Fungerende brannalarmer i SiOs studentboliger
Kjære SiO. Vi ber dere nok en gang om å fikse de forbanna brannalarmene. Dersom det ikke skjer brennkvikt, vil vi gjøre som franskmennene… VIVA LA REVOLUTION!!

9. Dieselpriser til under 20 kroner literen
I Oslo finner vi prisene til 20 kroner, som er stort i seg selv. Mens i andre deler av landet er prisen oppe i 30 kroner literen, som er så kriminelt at verden snart kan kalle Norge for et u-land . Det er faktisk evig drøyt.

10. Gratis kollektiv billett
Trenger ikke en forklaring her engang..

KVISS-KIRIAN

1. Bård Tufte Johansen skal gi seg som programleder i Nytt på nytt, men hvor lenge har han hatt jobben?
2. I hva ble Jørn-Bjørn Fuller-Gee fra Arendal nylig verdensmester i?
3. Hva er Kasakhstan den største eksportøren av, ifølge Borats nasjonalsang?
4. Hva er verdens største landlåste land etter areal?
5. Hva heter den fiktive dokumentarskaperen som spilles av Diane Morgan?
6. I hvilken serie spiller Ricky Gervais karakteren Tony Johnson, en deprimert og suicidal enkemann?
7. Hva er opphavet til navnet til programmeringsspråket Python?
8. Hva er den grammatisk korrekte formen av setningen «Romanes eunt domus»?
9. Hva er en skuespillers «Bacon-tall»?
10. Hvem blir sitatet «Kunnskap er makt» ofte tilskrevet?
11. Hvem skrev «Fyrsten»?
12. Hva heter Dante Alighieris magnum opus?
13. Hvilken artist holdt konsert på Sentrum Scene forrige fredag og er nominert til årets album under P3 Gull med «Darkstar»?
14. Hva var kallenavnene til medlemmene i Spice Girls?
15. Omtrent hvor mange Scoville-enheter er ren capsaicin?
16. Hva måler Rankine-skalaen?
17. Hvilket omstridt navneforslag til Bodø/Glimts nye stadion ble stemt ned?
18. I hvilken sport ble Kimi Antonelli tidenes yngste verdensmester forrige helg, kun 20 år og 68 dager gammel?
19. Hvilket år er det snakk om: Charles de Gaulle offentliggjør at han trekker seg som fransk president, avisen Klassekampen etableres, Fotballkrigen utkjempes mellom Honduras og El Salvador, Steffi Graf blir født og Sonja Henie dør?
20. Hva forbinder disse? 2001-2005 (1); 2005-2013 (2); 2013-2021 (6); 2021- (2)?

1. Siden 2017 (10 år godtas også). 2. Jeans. Deltakerne kjemper om å slite ut jeansene mest mulig på naturlig vis. 3. Kallum. 4. Kasakhstan. 5. Philomena Cunk. 6. After Life. 7. Den britiske komigruppen Monty Python. 8. Romani ite domum. 9. Antall ledd som skiller en skuespiller fra Kevin Bacon via felles filmer. Har du spilt i samme film som Bacon, har du Bacon-tall 1. Har du spilt med noen som har tall 1, har du 2, osv. 10. Francis Bacon. 11. Niccolò Machiavelli. 12. Den guddommelige komedie, som består av tre deler: Inferno (Helvete), Purgatorio (Skjærsilden) og Paradiso (Paradiset). 13. Ary. 14. Posh, Ginger, Baby, Scary og Sporty Spice. 15. Rundt 16 millioner. 16. Temperatur. Gradene er like store som fahrenheitgrader, men 0 °R er det absolutte nullpunkt. 17. PowerOffice Arctic Arena. 18. Formel 1. 19. 1969. 20. Antall justisministre i hver av de fire siste regjeringene (Bondevik II, Stoltenberg II, Solberg, Støre).

SVAR/DOM

0–4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5–9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10–14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15–20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

av **Kirian Helgeby,**
kvissmaster i Universitas

Tegneserie

av **Hanna Moberg Rosland**

